

Kalous ušatý (*Asio otus*) a jeho zimní shromaždiště na jižní Moravě II

The Long-eared Owl (*Asio otus*) and its winter roosting places in South Moravia II

Jaroslav ZAŇÁT¹, Vlasta ŠKORPÍKOVÁ² & Petr BERKA³

¹ V Novinách 10, 696 04 Svatobořice-Mistřín, e-mail: jaroslav.z@volny.cz

² Lukov 44, 669 02 Znojmo, e-mail: vlasta_skorpikova@volny.cz

³ Sadová 859, 691 45 Podivín, e-mail: berka.podivin@seznam.cz

ÚVOD

V zimě 2004/05 bylo Jihomoravskou pobočkou ČSO zorganizováno sčítání kalousů ušatých (*Asio otus*) na společných shromaždištích, tento druh byl na jižní Moravě vyhlášen ptákem roku 2005. Snad proto, že jde o sovu všeobecně známou, snadno rozpoznatelnou a na většině území jižní Moravy i v zimě relativně běžnou, se sčítání zúčastnilo v historii pobočky nebývalé množství členů a také dalších přátel ptactva. Ti pak často na večerní rozlety přiváděli další osoby z okruhu svých blízkých a přátel, jelikož u větších shromaždišť zpravidla není v možnostech jednoho člověka sečíst všechny vyletující sovy. Takové bylo i přání organizátorů: zapojit do sčítání co možná nejvíce osob. Menší část dat se podařila získat oslovením místních pozorovatelů, převážně občanů bydlících v blízkosti shromaždišť. Cílem bylo provést revizi starších, dříve zaznamenaných shromaždišť, zkontrolovat všechna tradiční shromaždiště a kontrolami vhodných lokalit zejména v obcích vyhledat co největší počet nových. Jelikož šlo o zimní aktivitu a rok 2005 – jako každý – jednou zimou začíná a druhou končí, a jelikož první sčítání mělo velmi dobrý ohlas, pokračovali jsme i v zimě 2005/06. Pozměnili jsme jen cíl, již jsme nepreferovali vyhledávání shromaždišť, ale zaměřili jsme se na kontroly a pravidelnější sčítání alespoň na části z nich ve skromné snaze trochu více se dozvědět o chování této u nás běžné sovy. Počtem zúčastněných osob i množstvím zaslaných dat druhé sčítání předčilo první. Proto zde můžeme kromě výsledků sčítání v zimě 2005/06 předložit také určité srovnání obou sledovaných období.

METODIKA A MATERIÁL

Výsledky sčítání kalousů ušatých na jižní Moravě v zimním období 2004/05 byly publikovány v Crexu 25 (ŠKORPÍKOVÁ et al. 2005) společně s výzvou k účasti na pokračování také v zimě 2005/06 (ANONYMUS 2005). Výzvu obdrželi jihomoravští ornitologové také prostřednictvím e-mailů a dále s ní byli seznámeni na podzimní schůzi Jihomoravské pobočky ČSO. Přehledně publikované výsledky prvního sčítání a výzva obsahující doporučenou metodiku druhého sčítání byly výchozím materiálem pro každého, kdo se chtěl zapojit.

Metodu sčítání si zvolili pozorovatelé sami podle konkrétní situace. Doporučeno bylo provést alespoň 1-2 sčítání v prosinci, lednu nebo únoru při večerním rozletu. Sčítání během dne, kdy se obejdou vhodné stromy a sečtou zjištění kalousi, se v praxi využívá méně, jelikož může být přesné jenom na omezeném počtu shromaždišť s přehlednými stromy (např. listnáče, starší borovice lesní *Pinus sylvestris* a prořídle tuje *Thuja* sp.). Na některých shromaždištích bývá denní sčítání doprovázeno záměrným plašením, které sice může přispět k přesnějšímu zjištění množství shromážděných ptáků, ale z hlediska jejich ochrany není tento

postup pro pravidelné sčítání žádoucí. V případě sčítání při večerním rozletu jsme doporučili zachytit mimo celkový počet ptáků také následující údaje: čas odletu prvního a posledního ptáka, průběh rozletu a počasí. Někteří pozorovatelé zaznamenali navíc i zajímavé chování, nejčastěji hlasové projevy. Pro pravidelné sčítání kalousů na shromaždištích jsme stanovili tyto termíny: 28.9.-30.9.2005, 28.10.-30.10.2005, 28.11.-30.11.2005, 28.12.-30.12.2005, 28.1.-30.1.2006, 26.2.-28.2.2006, 18.3.-20.3.2006 a 28.3.-30.3.2006. Záříjový termín byl zařazen jako „nepovinný“, a poněvadž výzva se dostala k pozorovatelům až v říjnu, bylo v tomto období provedeno sčítání jenom na několika málo tradičně sledovaných shromaždištích. Za první sčítací termín je tedy považován až říjnový. Během zpracování výsledků se ukázalo, že pozorovatelé pojali termíny volněji, pro účely sumarizace údajů jsme pracovali s obdobími 20.10.-3.11.2005 (dále jen říjen), 10.11.-3.12.2005 (dále jen listopad), 10.12.2005-3.1.2006 (dále jen prosinec), 10.1.-3.2.2006 (dále jen leden), 10.2.-3.3.2006 (dále jen únor), 10.3.-27.3.2006 (dále jen březen). Použili jsme i údaje lehce přesahující tyto termíny. V některých případech chyběly údaje z prvního termínu, proto grafy ukazující průběh zimování v jednotlivých okresech a také v celém regionu jižní Moravy nejsou v případě říjnových stavů zcela objektivní a jsou pravděpodobně podhodnocené. Použití údajů z mírně odchylných termínů, případně absence říjnového údaje jsou u příslušných grafů uvedeny. Na několika lokalitách byli kalousi sčítáni častěji, než bylo stanoveno.

Mimo pravidelná sčítání, kterému se věnovalo méně pozorovatelů, než jsme očekávali, byla provedena nejméně jedna kontrola na velkém počtu shromaždišť sledovaných v předešlé zimě, což nás naopak příjemně překvapilo. Na území okresu Hodonín se takto podařilo pokrýt všechna shromaždiště v obcích, převážná většina shromaždišť byla zkontrolována také v okrese Břeclav a Znojmo, kromě toho bylo objeveno několik nových. Z těchto tří okresů na jihu jihomoravského regionu se sešla opět nejucelenější data od nejvíce pozorovatelů. V přehledných výsledcích jsou uvedeny údaje ze všech provedených kontrol (s výjimkou Bohumilic, kde je uvedena jenom podstatná část).

Do publikovaných výsledků z předešlé zimy byla zařazena i pozorování jednoho či dvou kalousů, což nelze považovat za shromaždiště - mohli to být místní ptáci zimující v okolí svého hnízdiště, nicméně to také mohli být ptáci z „končícího“ nebo „začínajícího“ shromaždiště, pozorovatel též mohl, zejména při denní kontrole, další jedince přehlédnout. Autoři nevyřazovali žádná data, protože všechna společně vypovídají o chování a zimní distribuci sledovaného druhu. Tento princip je zachován i v této práci.

V zimě 2005/06 se do sčítání zapojilo různou měrou celkem 61 následujících pozorovatelů: Jan Absolín (JA), Marie Adámková (MA), Šárka Adámková (ŠA), Petr Berka (PB), Markéta Berková (MB), Jan Buchta (JBU), Gašpar Čamlík (GČ), Robert Doležal (RD), Barbara Engelová (BE), Ivana Galiová (IG), Jarmil Goldman (JG), David Horal (DH), Libor Hort (LH), Milan Hrabovský (MHr), Karel Hudec (KH), Josef Chytil (JCh), Marie Ivanová (MI), Vladimír Jál (VJ), Vlastimil Janda (VJa), Julius Klejdus (JK), J. Kopečný (JKo), Andrej Kovárik (AK), František Krause (FK), Pavel Krčmář (PK), Petra Krejčí (PKr), Karel Krist (KK), Václav Křivan (VK), Vojtěch Kubelka (VKu), Bedřich Landsfeld (BL), Tamara Malinová (TM), David Michal (DM), Jindřich Mikeš (JM), Markéta Nedeřová (MN), Ondřej Němeček (ON), Libor Opluštil (LO), Zbyněk Piro (ZP), Daniel Procházka (DP), Václav Procházka (VP), M. Pučálka (MP), D. Rymešová (DR), Vlastimil Sajfirt (VS), Radek Severa (RS), Robert Stejskal (RSt), Jan Sychra (JS), Karel Šimeček (KŠ), Vlasta Škorpíková (VŠ), Pavel Štěpánek (PŠ), Filip Švrček (FŠ), Ludvík Trávník (LT), František Trtílek (FT), Martin Valášek (MV), Ivana Valíčková (IV), Rudolf Vařejka (RV), Tereza Venturová (TV), Robert Vlk (RVl), Zdeněk Vondráček (ZV), Petr Voříšek (PV), Štěpán Vyhnálek (ŠV), Vilém Vyhnálek (VV), Jaroslav Zaňát (JZ), Jiří Zaňát (JiZ). Všem srdečně děkujeme.

Výsledky jsou prezentovány obdobně jako výsledky ze zimy 2004/05 (ŠKORPÍKOVÁ et al. 2005). Lokality jsou rozčleněny podle okresů a abecedně seřazeny dle názvu obce nebo

katastru, kde se nacházejí. Následuje bližší lokalizace (zejména ulice, objekt, místní část a název trati), kvadrát síťového mapování, nadmořská výška lokality dle mapy nebo nadmořská výška obce podle PRUNERA & MÍKY (1996). Nakonec jsou uvedeny dřeviny, kde se kalousi zdržovali, a to aktuální stav ze zimy 2005/06, neboť v několika případech kalousi oproti předcházející zimě obsadili další stromy. Pod identifikačními údaji jsou řazena pozorování: kurzívou případná dodatečně shromážděná starší data včetně nepublikovaných dat k zimě 2004/05 a poté pozorování ze zimy 2005/06.

Pokud byli kalousi sečteni při rozletu, je to uvedeno, jinak jde o počet zjištěný prohlížením vhodných stromů. Doplnkové údaje k rozletu, poznámky k chování a případné další zajímavosti jsou uvedeny velmi stručně, některé jsou zmíněny v závěru kapitoly Výsledky a diskuse. Všechny budou dále využity v připravovaném článku o rozletu a chování kalousů na shromaždištích. Autor pozorování je uveden zkratkou. Uváděný čas je středoevropský.

Lokality zahrnuté ve výsledcích ze zimy 2004/05 a neuvedené dále v přehledu shromaždišť v jednotlivých okresech, nebyly kontrolovány. Je jich celkem 38, zůstaly zahrnuty do celkového počtu evidovaných lokalit. Několik nových lokalit přibylo. Jsou to shromaždiště nalezená v zimě 2005/06 nebo taková, z nichž byla zaslána starší pozorování. Celkem se do přehledných výsledků dostalo 101 lokalit.

Pro jednotlivé okresy - mimo Brno venkov, kde nejsou shromaždiště k porovnání, a Uherské Hradiště, Vyškov a Zlín, odkud se sešlo málo údajů, a jsou proto porovnány společně - je u vybraných shromaždišť, z nichž jsou k dispozici údaje z pravých zimních měsíců, provedeno porovnání zjištěných maximálních počtů kalousů v zimě 2004/05 a 2005/06. Tato maxima jsou vložena do přehledných tabulek, ze kterých je hned zřejmé, jestli došlo k poklesu nebo nárůstu počtu ptáků na shromaždišti. Ve sloupci Stupeň nárůstu/poklesu je navíc význam dané změny zhodnocen podle stupnice:

- 0 - stejná maxima v obou zimách,
- +/-1 - nárůst/pokles o 1-5 ex., zanedbatelný a nevýznamný,
- +/-2 - nárůst/pokles o 6-10 ex., slabý,
- +/-3 - nárůst/pokles o 11-20 ex., mírný,
- +/-4 - nárůst/pokles o 21-40 ex., střední,
- +/-5 - nárůst/pokles o 41-80 ex. vysoký.

Pokud bylo v příslušném okrese prováděno pravidelné sčítání, byl z dat sestaven graf zachycující vývoj početnosti kalousů na shromaždištích v průběhu zimy 2005/06.

VÝSLEDKY A DISKUSE

OKRES BRNO-MĚSTO

Lokality v intravilánech obcí

Brno-Ústřední hřbitov, 6865, 238 m n.m. Zimují pouze v jedné části, většinou na 1 nebo 2 tújích, občas přelétnou i na jiný strom v sousedství (podle míst s vývržky). Všechny údaje KH 2005/06:

13.11.2005 - nezjištěn	11.1.2006 - 7 ex.!
16.11.2005 - první vývržky pod 4 stromy	16.1.2006 - 0!
21.11.2005 - 0	24.1.2006 - 8 ex.!
23.11.2005 - čerstvé vývržky pod 2 tújemi	3.2.2006 - 1 ex., hodně vývržků
29.11.2005 - 0	18.2.2006 - 1 ex.
11.12.2005 - 0	22.2.2006 - 0, hodně vývržků
27.12.2005 - 1 ex., túje, vývržky i pod stromem naproti	1.3.2006 - 0
29.12.2005 - 0	10.3.2006 - 0, hodně vývržků
	12.3.2006 - 0, žádné nové vývržky

Brno-Žabovřesky, ul. Zeyerova č. 8, 6765, 238 m n.m. Smrk pichlavý (*Picea pungens*).
Všechny údaje PK

2005/06:

4.12.2005 - 9 ex.	11.2.2006 - 7 ex.
10.12.2005 - 5 ex.	19.2.2006 - 6 ex.
17.12.2005 - 6 ex.	27.2.2006 - 3 ex.
31.12.2005 - 6 ex.	5.3.2006 - 3 ex.
7.1.2006 - 5 ex.	8.3.2006 - 1 ex.
19.1.2006 - 6 ex.	12.3.2006 - 1 ex.
29.1.2006 - 5 ex.	19.3.2006 - 3 ex.
1.2.2006 - 10 ex.	26.3.2006 - 0, nezjištěn ani později

Tab. 1. Porovnání maximálních počtů kalousů ušatých na vybraných shromaždištích v okrese Brno-město v zimách 2004/05 a 2005/06

Tab. 1. Comparison of the highest number of Long-eared Owls at chosen roosting places in the Brno-město district in the winters 2004/05 and 2005/06

Lokalita/Locality	Zima 2004/05		Zima 2005/06		Stupeň nárůstu/poklesu <i>Stage of increase/decrease</i>
	<i>Winter 2004/05</i>		<i>Winter 2005/06</i>		
	Datum <i>Date</i>	Počet <i>Number</i>	Datum <i>Date</i>	Počet <i>Number</i>	
Brno-Ústřední hřbitov	Leden 2005	2	24.1.2006	8	+2
Brno-Žabovřesky	18.2.2005	6	1.2.2006	10	+1
Celkem/Total		8		18	

OKRES BRNO-VENKOV

Lokality v intravilánech obcí

Rajhrad u Brna-zahradnictví za klášterem, 6965, 190 m n.m. Tůje západní (*Thuja occidentalis*)

2001/02: 13.1.2002 - 3-4 ex. (DH)

2005/06:

18.1.-20.2.2006 - 3-6 ex. a spolu s nimi 3-5 kalousů pustovek *Asio flammeus* (MRHAČ 2006)

Telnice-hřbitov, 6866, 195 m n.m. Tůje. Shromaždiště je známé cca 6 let. Všechny údaje JBu

2004/05: 13.3.2005 - 10 ex.

2005/06:

28.1.2006 - 19 ex. při rozletu

26.3.2006 - 5 ex.

25.2.2006 - 38 ex.

Lokality mimo intravilány obcí

Prace-Pracký kopec, 6866, 325 m n.m. Borovice u památníku

2004/05: 13.3.2005 - 2 ex. (JBu)

Sokolnice-obora, 6866, 208 m n.m. Tůje, smrky (*Picea* sp.) a borovice. Všechny údaje JBu

2005/06:

27.1.2006 - 20 ex. dle sdělení oborníka (v nepřístupné části). Koncem ledna kalousi shromaždiště opustili, zřejmě kvůli vyšší sněhové pokrývce

26.2. a 26.3.2006 - kalousi nezjištěni

OKRES BŘECLAV

Lokality v intravilánech obcí

Bohumilice-obec, 6967, 204 m n.m. Skupina smrků v obci. Bylo provedeno až 20 kontrol v měsíci, uvedena je jen podstatná část. Všechny údaje byly získány při rozletu, MA

2005/06:

3.11.2005 - 5 ex.	30.1.2006 - 40 ex.
30.11.2005 - 9 ex. při rozletu	2.2.2006 - 56 ex.
9.12.2006 - 10 ex.	6.2.2006 - 2 ex.
19.12.2006 - 13 ex.	9.2.2006 - 1 ex.
29.12.2006 - 13 ex.	28.2.2006 - 1 ex.
10.1.2006 - 23 ex.	27.3.2006 - 1 ex.
20.1.2006 - 31 ex.	16.4.2006 - 1 ex.

Borkovany-dvůr fary, 6966, 280 m n.m. Tůje

2005/06:

23.2.2006 - vyplašeno 7 ex., podle faráře (FT) min. 20 ex., velké množství vývržků, určité desítky ex. (PB)

Brod nad Dyjí-hřbitov, 7165, 175 m n.m.

2005/06:

3.2.2006 - 1 ex. podle vývržků (VŠ)

Břeclov-městský hřbitov (ul. Lanžhotská), 7267, 156 m n.m.

2005/06:

10.11.2005 - min. 16 ex., rozlet v cca 16:40-16:50 (VS)

15.11.2005 - 14 ex., rozlet v 16:32-16:56 (VS)

4.2.2006 - min. 7 ex. sečteno dopoledne, odhad 20-30 ex. (VV, VS)

6.2.2006 - na 4 místech pod jehličnany starší i čerstvé vývržky, možný výskyt cca 15 ex. (FK)

27.2.2006 - 25-30 ex. při rozletu (VV)

Březí-hřbitov, 7165, 191 m n.m. Tradiční lokalita, mnoho vhodných stromů - smrky, tůje, tisy červené (*Taxus baccata*) a břízy (*Betula* sp.) před hřbitovem

2005/06:

18.10.2005 - 6 ex. (JCh)

10.11.2005 - 16 ex. (zpola olistěná bříza před hřbitovem – 10, tis – 6) (VŠ)

11.12.2005 - 68 ex. (JCh)

7.1.2006 - 69 ex. (JCh)

21.1.2006 - 30 ex. (RD)

16.2.2006 - 45 ex. a 1 kalous pustovka (JCh)

17.2.2006 - 20-25 ex. a 1 kalous pustovka (JCh a exkurze ČSO)

18.2.2006 - cca 25 ex. a 1 kalous pustovka (JCh)

3.3.2006 - 35 ex. a 1 kalous pustovka (JCh)

Dolní Věstonice-škola, 7165, 174 m n.m. Bříza

2005/06:

21.1.2006 - 9 ex. (VKu)

Drnholec-obec, ul. Husova, 7164, 178 m n.m. Smrky

2005/06:

18.2.2006 - 15 ex. a 1 kalous pustovka (plachý, stranou od ostatních) (RD, RVI)

Horní Bojanovice-hřbitov, 7066, 228 m n.m. Tůje. Všechny údaje PB

2005/06:

22.11.2005 - 1 ex. na tůji

14.2.2006 - kalousi neviděni

Hustopeče-hřbitov, 7066, 215 m n.m. Tradiční lokalita, tůje a smrky. Všechny údaje PB

1998/99: 16.10.1998 - 1 ex.

2004/05: 8.7.2004 - 1 ex. na tůji

2005/06:

4.10.2005 - 1 ex. na túji

6.12.2005 - 7 ex.

21.12.2005 - 12 ex. (túje - 3, 1, 4, 1 a 2, smrk - 1) při podrobné prohlídce

9.2.2006 - 10 ex., hodně vývržků i pod stromy, kde žádné kalousi nejsou, odhad 20-25 ex.

Hustopeče-ul. Nová, 7066, 192 m n.m. Bříza. Všechny údaje PB

1996/97:

4.2.1997 - 9 ex.

14.2.1997 - 8 ex.

24.2.1997 - 1 ex.

5.2.1997 - 1 ex.

18.2.1997 - 2 ex.

25.2.1997 - 2 ex.

6.2.1997 - 6 ex.

19.2.1997 - 6 ex.

26.2.1997 - 3 ex.

11.2.1997 - 3 ex.

20.2.1997 - 3 ex.

27.2.1997 - 1 ex.

13.2.1997 - 2 ex.

21.2.1997 - 2 ex.

28.2.1997 - nezjištěn

2003-2006: kalousi nezjištěni

Jevišovka-hřbitov, 7164, 177 m n.m. Túje uprostřed hřbitova

2005/06:

22.12.2005 - 9 ex. (VŠ, VK, RSt)

8.2.2006 - 22 ex. (VŠ)

Klentnice-obec, 7165, 305 m n.m. Smrk

2005/06:

1.1.2006 - 1 ex. (PO)

Klobouky-náměstí, 7067, 228 m n.m. Túje, smrky

2005/06:

5.12.2005 - 13 ex. (ON)

21.2.2006 - 30 ex. na túji a smrcích (MA)

9.12.2005 - 14 ex. (ON)

27.2.2006 - 42 ex. na túji a smrcích (MA)

11.12.2005 - 14 ex. (DH, JS, PŠ, RV, ZV)

únor 2006 - 13 ex. na tújích (FK)

19.1.2006 - 13 ex. na smrcích (MA)

6.3.2006 - 28 ex. na túji a smrcích (MA)

27.1.2006 - min. 24. ex. (túje - 1, smrky - 14 a 9) (ON)

9.3.2006 - 32 ex. (MA)

15.3.2006 - 38 ex. (MA)

31.1.2006 - 26 ex. na túji a smrcích (MA)

16.3.2006 - min. 68 ex. (MA)

1.2.2006 - asi 100 ex. při rozletu, hromadný výlet asi 50 ex. (PB, ON, MA, BE), ve dne sečteno 49 ex. (MA)

21.3.2006 - 6 ex. (MA)

23.3.2006 - 7 ex. (MA)

28.3.2006 - 4 ex. na smrcích (MA)

Klobouky-u sokolovny, 7067, cca 228 m n.m. Břízy

2005/06:

listopad 2005 - několik ex. (FK)

Klobouky-u kaple nad kostelem, 7067, cca 228 m n.m.

2005/06:

průběžně několik ex. v lesíku u kaple (FK)

Kobylí-obec, 7067, 205 m n.m. Smrk

2005/06:

20.1.2006 - 1 ex., na stejném smrku seděl také v předešlých dnech (VJa)

17.2.2006 - 4 ex. na smrku ve středu obce (V. Janda, www.birdlife.cz)

Krumvíř-hřbitov, 7067, 184 m n.m.

2005/06:

10., 11. a 18.12.2005 - nezjištění kalousi ani pobytové stopy (ON)

Kurdějov-hřbitov, 7066, 236 m n.m. Túje

2005/06:

10.2.2006 - kalousi nepozorováni, podle vývržků min. 1 ex. na túji v horní části hřbitova (PB)

Kurdějov-obec, 7066, 226 m n.m. Túje

2005/06: 10.2.2006 - 1 ex. na túji před obecním úřadem (PB)

Lednice-hřbitov, 7066, 173 m n.m. Túje

2004/05: 26.12.2004 - kalousi nepozorováni, pod 2 tújemi několik starších vývržků (PB)

2005/06:

3.3.2006 - 2 ex. na 2 tújích, vývržky pod více stromy, odhad asi 5 ex. (PB)

Lednice-zámecký park, 7166, 173 m n.m. Shromaždiště na tújích západních a tújích obrovských (*Thuja plicata*) u skleníku

2005/06:

30.10.2005 - 56 ex. při rozletu (PB, VV)

10.11.2005 - 71 ex. při rozletu (VV, VS)

26.12.2005 - asi 90 ex. při rozletu (PB, VV)

6.1.2006 - 115 ex. při rozletu (VV)

14.1.2006 - 137 ex. při rozletu (VS, VV, PB)

4.2.2006 - 136 ex. při rozletu (VV, VS, ZP, TM, ŠV)

10.2.2006 - 145 ex. při rozletu (MB, PB, VV, VS, JG)

28.2.2006 - 107 ex. při rozletu (VV + 1)

14.3.2006 - 69 ex. při rozletu (JZ, PŠ, PKr, RS)

Moravská Nová Ves-hřbitov, 7168, 190 m n.m.

1999/2000: 4-5 ex., nepravidelně obsazované shromaždiště (V. Typner in ZUNA-KRATKY et al. 2000)

Morkůvky-park, 7067, 198 m n.m. Túje

2005/06:

14.2. a 16.3.2006 - nezjištění kalousi ani pobytové stopy (PB)

Němčický-obec, 7066, 270 m n. m. Bříza v zahradě

2005/06:

během zimy 5-7 ex. (MP)

Nová Ves u Pohořelic-hřbitov, 7065, 184 m n.m.

2005/06:

listopad - během jedné kontroly kalousi nezjištění (PB)

Podivín-hřbitov, 7167, 165 m n.m. Túje

1999/00: 7.4.2000 - 2 ex. (PB)

2005/06:

nezjištění kalousi ani pobytové stopy (PB)

Podivín-ul. Bratislavská, 7167, 165 m n.m. Lípa (*Tilia* sp.) a smrk

2000/01: 10.12.2000 - 4 ex. (PB)

2005/06:

nezjištění kalousi ani pobytové stopy (PB)

Podivín - ul. Zborovská, 7167, 165 m n.m. Smrk ve dvoře rodinného domu

2005/06:

3.12.2005 - asi 10 ex. (PB)

1.1.2006 - min. 19 ex. vyplašeno při příchodu ke smrku (PB)

3.2.2006 - 15-20 ex. vyplašeno při příchodu ke smrku (PB)

Pohořelice-Park klub, 7065, 181 m n.m. Smrky a vrba (*Salix* sp.)

2005/06:

5.12.2005 - 17 ex. při rozletu v 16:25-16:35 (IG)

1.2.2006 - 40 ex. (smrky – 15, vrba - 25) při rozletu (IG, VP)

Pouzdřany-hřbitov, 7065, 177 m n.m. Smrk a túje

2005/06:

6.12.2005 - 5 ex. (túje – 1, smrk – 4) (PB)

22.12.2005 - 4 ex. na smrku (PB)

Přítluky-obec, 7166, 170 m n.m. Bříza v centru obce u autobusové zastávky

2002/03: 15.2.2003 - 4 ex. (PŠ)

Strachotín-sklepy, 7065, 175 m n.m. Akáty (*Robinia pseudacacia*) a lípy kolem vinných

sklepů při Strachotínském rybníku – aktuálně před sklepem č. 47

2005/06:

6.12.2005 - min. 17 ex. na akátu prorostlém plaménkem plotním *Clematis vitalba* (PB)

22.12.2005 - 19 ex. na akátu (PB)

5.3.2006 - 7 ex. (PŠ)

11.3.2006 - 16 ex. (PŠ)

20.3.2006 - min. 7 ex. (DR)

Týnec-hospoda U Molišů, 7268, 173 m n.m. Smrk u vchodu

2004/05: 3.3.2005 - pozorováno 8 ex., strom je špatně průhledný a podle množství vývržků a trusu se dalo předpokládat, že počet kalousů je ve skutečnosti větší (JM). Této důkladnější kontrole předcházela zběžná kontrola, kdy byli zjištěni pouze 3 ptáci (JM a Bílková)

2005/06:

15.3.2006 - 5 ex. (JM)

Týnec-soukromá zahrada, 7268, 173 m n.m.

1979/80: březen 1980 - 48 ex. (SCHAUER et al. 1988)

1999/2000: 74 ex., většinou ale jen kolem 10 ex. (P. Koubek in ZUNA-KRATKY et al. 2000)

Valtice-hřbitov, 7266, 192 m n.m. Tradiční lokalita

2005/06:

6.11.2005 - min. 35 ex. při rozletu (PB, DH)

15.11.2005 - 44 ex., rozlet v 16:36-16:55 (VV, MN)

27.12.2005 - min. 67 ex., rozlet v 16:24-16:46 (VV, VS)

29.12.2005 - 72 ex., rozlet v 16:35-16:54 (VV)

2.2.2006 - 68 ex. při rozletu (PB, VS, ZP, IV, FŠ)

Valtice-zámecký park, 7266, 192 m n.m.

2004/05: únor 2005 – nezjištění kalousi ani stopy jejich přítomnosti, v dřívějších letech oblíbené shromaždiště se 30-50 ex. (LO)

Velké Bílovice-hřbitov, 7167, 176 m n.m.

2004/05: 14.1.2005 - kalousi nezjištění (JZ)

2005/06:

kalousi nezjištění (PB)

Velké Hostěradky-místní část Šibrov, 6967, 210 m n. m. Smrky ztepilé (*Picea abies*).

Všechny údaje MA

2005/06:

4.1.2006 - 7 ex. při rozletu z 1 smrku (druhý smrk dříve nekontrolován)

5.1.2006 - 2 ex. při rozletu z 1 smrku 22.1.2006 - 3 ex. při rozletu z 1 smrku

8.1.2006 - 3 ex. při rozletu z 1 smrku 27.1.2006 - 3 ex. při rozletu z 1 smrku

9.1.2006 - 3 ex. při rozletu z 1 smrku 30.1.2006 - kalousi nezjištění

12.1.2006 - 5 ex. při rozletu ze 2 smrků

Velké Pavlovice-ul. Pod Břehy, 7066, 170 m n. m. Smrk před rodinným domem č.p. 34

2005/06:

18.2.2006 - až 16 ex., podle sdělení obyvatelky domu zde zimují min. 3. zimu (PB)

Vlasatice-obec, 7064, 183 m n.m. Smrk pichlavý a tůje na hřbitově, tis a tůje u křižovatky proti hřbitovu

2004/05: 9.2.2005 – 26 ex. (smrk na hřbitově – 1, tůje u křižovatky – 25) (JM)

2005/06:

27.12.2005 - 28 ex. na tůji u křižovatky (JM)

3.2.2006 - 18 ex. (tůje na hřbitově - 2, tis - 16), spolu s nimi 4 kalousi pustovky (VŠ)

7.2.2006 - 10 ex. (hřbitov - 2, tůje - 3, tis - 5) (JM)

3.3.2006 - kalousi nezjištění (VŠ)

Vranovice-Přibice-hřbitov, 7065, 177 m n.m. Tuje, smrky

2004/05: listopad 2005 - kalousi nezjištěni (PB)

2005/06:

11.1.2006 - 1 ex. podle vývržků (VŠ)

Lokality mimo intravilány obcí

Břeclav-obora Soutok, 7267, 155 m n. m.

2004/05: 19.2.2005 - 2 ex. (PŠ)

2005/06:

31.12.2005 - 1 ex. na borovici, Lány (PŠ)

Drnholec-remíz v polích SV od obce, 7164, 178 m n.m. Jasan (*Fraxinus* sp.), topol (*Populus* sp.), olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), bez černý (*Sambucus nigra*), střemcha obecná (*Padus padus*)

1979/80: 12 ex. (SCHAUER et al. 1988)

Ivaň-Přírodní památka Dolní Mušovský luh, 7065, 172 m n.m. Smrky

1993-1995: pravidelné zimoviště cca 10 ex. v mladé smrčině (DH, LH)

Lednice-Nejdek, Horní les, 7166, 174 m n.m. Duby

2004/05: mezi 24. a 31.12.2005 - 32 ex. vyplašeno z dubové (*Quercus* sp.) mlaziny při naháňce (VV dle sdělení myslivců)

Valtice-Boří les, 7266, 192 m n.m. Borovice

2004/05: mezi 24. a 31.12.2005 - 20 ex. vyplašeno z borové mlaziny při naháňce (VV dle sdělení myslivců). Z Bořího lesa existuje z minulosti více údajů nasvědčujících lesním shromaždištím kalousů (VV)

Vývoj početnosti kalousů ušatých na pravidelně sledovaných shromaždištích v okrese Břeclav v zimě 2005/06 je patrný z obr.1. Pro lokalitu Březí byl použit jako únorový údaj výsledek z 16.2.2006 a jako březnový výsledek z 3.3.2006. Tab. 2 uvádí srovnání zim 2004/05 a 2005/06, přičemž v případě lokality Klobouky-náměstí nebyl maximální počet v zimě 2004/05 zjištěn při rozletu, jak tomu bylo v zimě 2005/06.

Tab. 2. Porovnání maximálních počtů kalousů ušatých na vybraných shromaždištích v okrese Břeclav v zimách 2004/05 a 2005/06

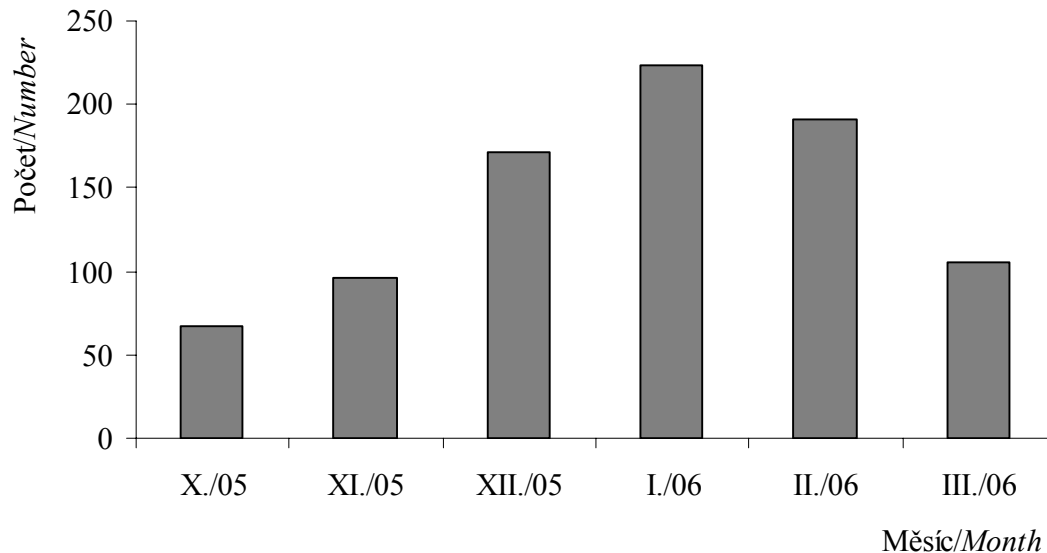
Tab. 2. Comparison of the highest number of Long-eared Owls at chosen roosting places in the Břeclav district in the winters 2004/05 and 2005/06

Lokalita/Locality	Zima 2004/05		Zima 2005/06		Stupeň nárůstu/poklesu Stage of increase/decrease
	Datum Date	Počet Number	Datum Date	Počet Number	
Březí-hřbitov	13.1.2005	90	7.1.2006	69	-4
Horní Bojanovice-hřbitov	7.1.2005	4	14.2.2006	0	-1
Hustopeče-hřbitov	7.1.2005	16	21.12.2005	12	-1
Jevišovka-hřbitov	14.2.2005	7	8.2.2006	22	+3
Klobouky-náměstí	30.12.2004	23	1.2.2006	100	+5
Krumvíř-hřbitov	2.1.2005	2	18.12.2005	0	-1
Kurdějov-hřbitov	30.12.2004	1	10.2.2006	1	0
Lednice-zámecký park	7.1.2005	94	10.2.2006	145	+5
Morkůvky-park	10.2.2005	2	14.2.2006	0	-1
Pohořelice-Park klub	21.1.2005	8	1.2.2006	40	+4
Pouzdrány-hřbitov	11.1.2005	4	6.12.2005	5	+1

Strachotín-sklepy	25.2.2005	30	22.12.2005	19	-3
Valtice-hřbitov	5.2.2006	93	29.12.2005	72	-4
Celkem/Total		374		485	

Obr. 1. Vývoj početnosti kalousů ušatých na shromaždištích Bohumilice, Březí-hřbitov a Lednice-park v zimě 2005/06

Fig. 1. The development of the number of Long-eared Owls at roosting places Bohumilice, Březí-hřbitov and Lednice-park in the winter 2005/06

OKRES HODONÍN

Lokality v intravilánech obcí

Blatnice pod Svatým Antonínkem-centrum obce, 7070, 214 m n.m. Skupina 3 tují a 1 smrk pichlavý na hřbitově v centru obce, v zimě 2005/06 nově 3 borovice černé (*Pinus nigra*) u obchodního domu u hlavní křižovatky a 2 smrky ztepilé na hlavní ulici před rodinnými domy 2005/06:

27.11.2005 - 12-15 ex. na tujích na hřbitově, rozlet v 16:21-16:43 (DP)

26.12.2005 - 6 ex. na tujích na hřbitově, rozlet v 16:33-16:51 (DP, MI)

29.1.2006 - 1 ex. na tují na hřbitově, rozlet v 17:25, starší trus a vývržky pod tujími i smrkem pichlavým (DP)

26.2.2006 - 1 ex. na tují na hřbitově, rozlet v 18:06 (DP, MI)

19.3.2006 - na hřbitově nezjištěn, podle místního občana se shromaždiště přesunulo na borovice u obchodního domu, kde bylo zjištěno 12 ex. při rozletu v 18:27-18:45 (DP)

26.3.2006 - na hřbitově nezjištěn, u obchodního domu 1 ex., vylétl v 18:36 (DP)

7.4.2006 - jenom pobytové znaky na hřbitově, u obchodního domu a nově pod 2 smrky na hlavní ulici, což ukazuje, že celé shromaždiště i počet kalousů byl zřejmě větší (JZ)

Blatnička-okolí kostela a přilehlý hřbitov, 7071, 270 m n.m. Smrky ztepilé u kostela a tují na hřbitově

2005/06:

18.12.2005 - nezjištěn za dne ani za soumraku, bez pobytových znaků (DP)

18.2.2006 - 9-13 ex. (túje - 1, smrky - 8-12), rozlet v 17:41-17:55 (DP)

Bzenec-hřbitov, 7069, 190 m n.m. Rozptýleně rostoucí smrky a řady tují

2005/06:

5.11.2005 - 15 ex. na solitérním smrku, rozlet v 16:40-16:50 (GČ, TV, AK, DM, PŠ)

- 30.11.2005 - 11 ex. na solitérním smrku. rozlet v 16:29-16:49 (GČ, TV)
29.12.2005 - min 8 ex. na solitérním smrku, smrku u kaple a tujích. rozlet v 16:44-16:50 (GČ)
6.2.2006 - 15 ex. na solitérním smrku a tujích při rozletu v 17:30-17:47 (GČ)
24.2.2006 - pouze 2 ex. při rozletu. Byla vykácena řada stromů včetně tuje, na níž kalousi trávili den (GČ)
18.3.2006 - 3 ex. (solitérní smrk – 1, nově tuje v severní části hřbitova – 2), rozlet v 18:10-18:26 (GČ)
1.4.2006 - během soumraku nezjištěn (GČ)
Čejkovice-škola a park pod ní, 7167, 220 m n.m. Tuje, tis červený, smrky, nově smuteční vrba (*S. x sepulcralis*)
2005/06:
1.12.2005 - 18 ex. na tujích u školy (další stromy obsazeny, ale nekontrolovány), rozlet v 16:31-16:43 (JZ)
1.2.2006 - 56 ex. (tuje u školy - 15, smuteční vrba – 38, smrk pichlavý u kuželny – 3), rozlet v 17:18-17:32 (JZ, JiZ)
Dubňany-místní část Jarohněvice, 7068, 175 m n.m. Smrky a břízy bělokoré (*Betula pendula*) v parčíku a 2 smrky naproti parčíku u stěny rodinného domu
2004/05: zimuje (KK)
2005/06:
zimuje až 55 ex. (KK)
Dubňany-škola, 7068, 193 m n.m. Skupina 7 borovic lesních. Všechny údaje JZ
2005/06:
19.10.2005 - nezjištěn   28.11.2005 - 4 ex.   1.3.2006 - 1 ex.
31.10.2005 - 1 ex.   29.12.2005 - 8 ex.   20. a 30.3.2006 - nezjištěn
22.11.2005 - 6 ex.   31.1.2006 - 4 ex.
Hodonín-Bažantnice, 7168, 167 m n.m. Skupina 7 dubů letních (*Quercus robur*) a 6 borovic lesních u penzionu, nově 2 zcela ohořelé tuje u stěny bytového domu. Všechny údaje JZ
2005/06:
20.9., 30.9. a 10.10.2005 - nezjištěn
21.10.2005 - 7 ex. (duby – 4, borovice – 3)
31.10.2005 - 27 ex. na borovicích
10.11.2005 - 27 ex. (dub – 1, borovice – 26)
20.11.2005 - 46 ex. (duby – 3, borovice – 43)
30.11.2005 - 55 ex. (duby – 2, borovice – 53)
9.12.2005 - 60 ex. (duby – 3, borovice – 57)
20.12.2005 - 65 ex. (duby – 2, borovice – 63)
29.12.2005 - 60 ex. na borovicích
9.1.2006 - 68 ex. (tuje – 6, borovice – 62). Stejný počet také při rozletu v 16:39-17:06
20.1.2006 - 77 ex. na borovicích
31.1.2006 - 86 ex. na borovicích. 16 ex. se vyplašilo, část přelétla na jinou borovici a část odlétla na okraj přilehlého lesa, odkud se postupně vraceli, v 9:30 1 ex. slabě houkal
10.2.2006 - 104 ex. na borovicích, 2 ex. se vyplašily
12.2.2006 - za pološera v 6:40 již asi většina ptáků na borovicích, min. 70 ex.
20.2.2006 - 76 ex. na borovicích
1.3.2006 - 68 ex. na borovicích
10.3.2006 - 60 ex. na borovicích
20.3.2006 - 19 ex. na borovicích
30.3.2006 - 3 ex. na borovicích
10.4.2006 - nezjištěn

Hroznová Lhota-dům a zahrada J. Úprky, 7070, 210 m n.m. Hustě zarostlá zahrada s mohutnými tujími, nepřístupná

2005/06:

- 7.1.2006 - 24 ex., rozlet v 16:43-16:59 (DP)
- 28.1.2006 - 13 ex., rozlet v 17:15-17:26 (MI)
- 25.2.2006 - 9 ex., rozlet v 17:47-18:02 (MI)
- 18.3.2006 - 7 ex., rozlet v 18:24-18:29 (MI)
- 25.3.2006 - 3 ex., rozlet v 18:26-18:40 (MI)

Hroznová Lhota-škola, 7070, 210 m n.m. Solitérní borovice a smrk před budovou

2005/06:

- 26.11.2005 - 15 ex. na borovici, rozlet v 16:20-16:24 (DP)
- 31.12.2006 - 27 ex. na borovici, rozlet v 16:32-16:52 (DP, MI)
- 28.1.2006 - 28 ex. na borovici, rozlet v 17:12-17:25 (DP)
- 25.2.2006 - 25 ex. na borovici, rozlet v 17:46-18:03 (DP)
- 18.3.2006 - 20 ex. (smrk – 1, borovice – 19), rozlet v 18:17-18:32 (DP)
- 25.3.2006 - 10-12 ex., rozlet v 18:21-18:43 (DP)

Hroznová Lhota-mateřská škola, 7070, 210 m n.m. Smrky ve školním parčíku

2005/06:

- 7.1.2006 - nezjištěny ani pobytové znaky (DP)
- 28.1.2006 - nezjištěn, 1 starší vývržek (DP)
- 25.2.2006 - 1 ex. a menší počet vývržků (DP)
- 18.3.2006 - 1-2 ex., menší počet vývržků nalezen pod 2 smrky (DP)
- 25.3.2006 - nezjištěn, menší počet vývržků nalezen pod 5 smrky (DP)

Karlín-park v obci, 7067, 210 m n.m. Smrk pichlavý a nově také smrk ztepilý a 2 tuje u rodinného domu při parku

2005/06:

- 22.12.2005 - 11 ex. (smrk ztepilý – 5, tuje – 6), rozlet v 16:29-16:38. Pod loni obsazovaným smrkem pichlavým pouze 1 vývržek (JZ)

Kyjov-hřbitov, 6968, 230 m n.m. Smrky a tuje

2005/06:

- celou zimu 2 ex. - místní hnízdící pár. Již 9.4.2006 se ozývají min. 2 vylétlá mlád'ata (KŠ)

Kyjov - šroubárna, 6968, 195 m n.m. Smrky a jiné stromy v areálu závodu

2005/06:

- 29.12.2005 – nezjištění kalousi ani pobytové stopy (JZ)

Kyjov-ulice Mezi mlaty, 6968, 200 m n.m. Solitérní smrk u paneláku, řídké smrky, smrk pichlavý u stěny budovy mateřské školy a břízy v areálu mateřské školy

2005/06:

- 31.10.2005 - 9 ex. (smrk – 6, břízy – 4) (JZ)
- 2.11.2005 - 7-9 ex. (smrk – 3-5, smrk pichlavý – 1, břízy – 3) (GČ)
- 28.11.2005 - 16 ex. (smrk - 8, smrk pichlavý – 3, břízy – 5) (JZ)
- 29.12.2005 - 17 ex. (smrk - 10, smrk pichlavý – 7) (JZ)
- 28.1.2006 - 14-15 ex. při rozletu, kontrolován pouze smrk, (KŠ)
- 31.1.2006 - 14 ex. (smrk – 9, smrk pichlavý – 5) (JZ)
- 1.3.2006 - 7 ex. na smrku (JZ)
- 20.3.2006 - 3 ex. na smrku (JZ)
- 30.3.2006 - nezjištěn (JZ)

Moravský Písek-areál stadionu, 7069, 180 m n.m. Pás borovic lesních a smrků u stadionu a koupaliště za obcí, navazují pole, aleje a lesíky

2005/06:

- 2.2.2006 - 5 ex., rozlet v 17:16-17:37. Od 17:10 se ozývají z navazujících alejí a lesíků 4

samci. Ozývají se i po rozletu, nejde o ptáky vylétlé ze shromaždiště (JZ, GČ)
Mutěnice - hřbitov, 7068, 183 m n.m. Smrky ztepilé v lese kousek za zdí hřbitova
2005/06:

1.2.2006 – nezjištění kalousi ani pobytové stopy (JZ)

Mutěnice-obec, u pomníku padlých, 7068, 183 m n.m. Smrk ztepilý
2005/06:

prosinec 2005 - min. 4 ex. na smrku (LT)

Násedlovice-ulice na Z okraji obce, 6967, 230 m n.m. 3 smrky před rodinným domem
2005/06:

15.2.2006 - 26 ex., rozlet v 16:10-16:21 (JZ)

Nový Poddvorov-hlavní ulice, 7167, 230-255 m n.m. Solitérní smrky ztepilé a borovice
černé i jejich skupiny

2005/06:

31.10.2005 - vývržky a trus pod solitérním smrkem i skupinou smrků (JZ)

1.12.2005 - přibýlo vývržků, min. 4 ex., 3 na solitérním smrku a 1 ve skupině smrků (JZ)

7.1.2006 - 40 ex. (solitérní smrk – 5, skupina smrků – 35), pohledem 18 ex., rozlet v 16:39-
16:55 (JZ, ŠA)

Prušánky-Novinky, 7167, 185 m n.m. Smrky a tůje před rodinnými domy v okrajové ulici.
Všechny údaje JZ

2005/06:

31.10.2005 - 4 ex.

27.1.2006 - 41 ex., rozlet v 17:05-17:27

30.11.2006 - 27 ex., rozlet v 16:31-16:46

2.3.2006 - 33 ex., rozlet v 18:02-18:15

31.12.2006 - 38 ex., rozlet v 16:28-16:34

23.3.2006 - 1 ex. při rozletu

Veselí nad Moravou-sokolovna, 7070, 170 m n.m. Dva smrky, 1 topol u vchodu
2005/06:

2.11.2005 - 9-10 ex. na smrcích, rozlet v 16:59-17:12 (GČ, TV)

25.11.2005 - 37-38 ex. na smrcích, rozlet v 16:25-16:41 (GČ, TV)

25.12.2005 - 7-8 ex. na smrcích, rozlet v 16:09-16:44 (GČ)

4.2.2006 - 36 ex. na smrcích, rozlet v 17:25-17:43 (GČ, TV)

12.2.2006 - 43 ex. na smrcích, rozlet v 17:32-17:55 (GČ)

23.2.2006 - 25-29 ex. na topolu, rozlet v 17:45-18:11 (GČ)

17.3.2006 - 31 ex. (smrky – 29, topol – 2), rozlet v 18:09-18:28 (GČ, TV)

31.3.2006 – nezjištěn ani v době rozletu (GČ)

Veselí nad Moravou-zámecký park, 7070, 170 m n.m. Skupina 5 smrků a 2 borovic na
levém břehu Moravy

2005/06:

2.11.2005 – nezjištěny ani pobytové znaky (GČ)

25.12.2005 - 2 ex. na borovicích, pod smrky vývržky (GČ)

25.12.2005 - 2 ex., rozlet v 16:38-16:43 (DP)

4.2.2006 - kalousi nezjištěni (GČ)

23.2.2006 - 1-2 ex. (GČ)

17.3.2006 - 1 ex. (GČ)

Lokality mimo intravilány obcí

Dubňany, 7068, 170-180 m n.m. Lesíky při železnici Mistřín-Dubňany

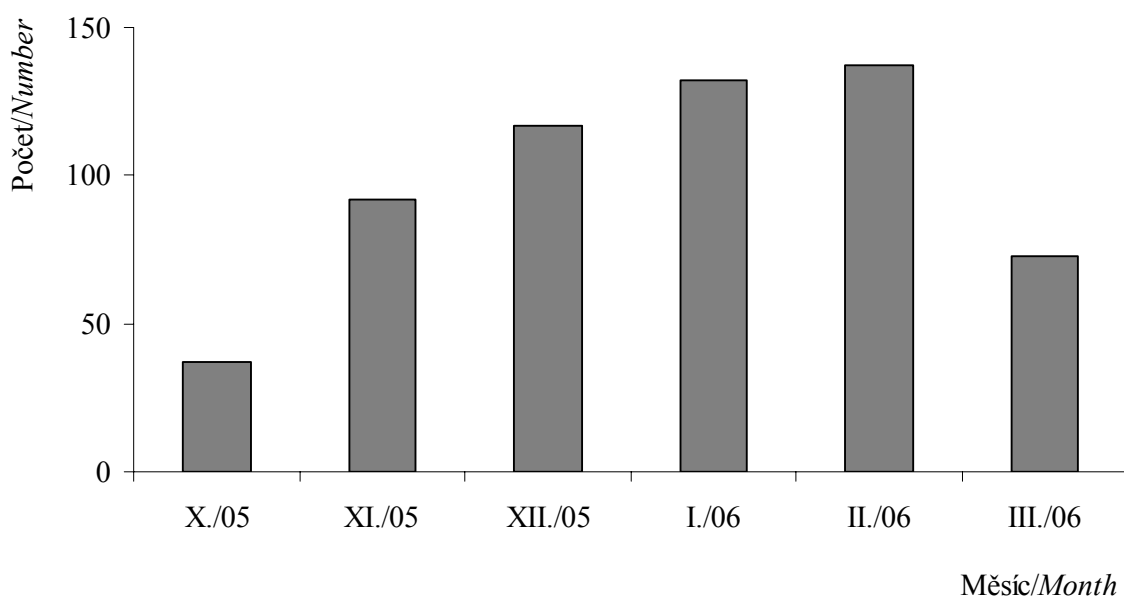
2005/06:

10.2.2006 - při kontrole porostů s borovicí lesní nebyly zjištěny žádné pobytové znaky ani
kalousi, po západu slunce v lesících nalevo od železnice Mistřín-Dubňany houkali
z různých míst min. 4 samci, ozývala se i 1 samice. Šlo o místní ptáky v jejich teritoriích
Vývoj početnosti kalousů ušatých na pravidelně sledovaných shromaždištích v okrese

Hodonín je patrný z obr. 2. Výsledky mohou být mírně zkreslené tím, že pro lokalitu Hroznová Lhota-škola chybí údaj z října a pro lokalitu Veselí n. M.-sokolovna je za lednový údaj dosazen výsledek z 4.2.2006. Tab. 3 uvádí srovnání zim 2004/05 a 2005/06.

Obr. 2. Vývoj početnosti kalousů ušatých na shromaždištích Dubňany-škola, Hodonín-Bažantnice, Hroznová Lhota-škola, Kyjov-Mezi mlaty, Prušánky-Novinky a Veselí n. Moravou-sokolovna v zimě 2005/06

Fig. 2. The development of the number of Long-eared Owls at roosting places Dubňany-škola, Hodonín-Bažantnice, Hroznová Lhota-škola, Kyjov-Mezi mlaty, Prušánky-Novinky a Veselí n. Moravou-sokolovna in the winter 2005/06

Tab. 3. Porovnání maximálních počtů kalousů ušatých na vybraných shromaždištích v okrese Hodonín v zimách 2004/05 a 2005/06

Tab. 3. Comparison of the highest number of Long-eared Owls at chosen roosting places in the Hodonín district in the winters 2004/05 and 2005/06

Lokalita/Locality	Zima 2004/05 Winter 2004/05		Zima 2005/06 Winter 2005/06		Stupeň nárůstu/poklesu Stage of increase/decrease
	Datum Date	Počet Number	Datum Date	Počet Number	
Bzenec-hřbitov	18.2.2005	9	6.2.2006	15	+2
Čejkovice-škola a park	14.1.2005	29	1.2.2006	56	+4
Dubňany-škola	21.1.2005	9	29.12.2005	8	-1
Hodonín-Bažantnice	10.12.2004	30	10.2.2006	104	+5
Hroznová Lhota-škola	5.2.2005	19	28.1.2006	28	+2
Karlín-park v obci	29.12.2004	3	22.12.2005	11	+2
Kyjov-hřbitov	leden 2005	5	leden 2006	2	-1
Kyjov-šroubárna	leden 2005	5	29.12.2005	0	-1
Kyjov-ulice Mezi mlaty	5.12.2004	12	29.12.2005	17	+1
Moravský Písek-stadion	16.1.2005	45	2.2.2006	5	-4
Násedlovice-ul. na Z obce	6.2.2005	12	15.2.2005	26	+3
Nový Poddvorov-hl. ulice	18.2.2005	10	7.1.2006	40	+4

Prušánky-Novinky	14.1.2005	9	27.1.2006	41	+4
Veselí n. Mor.-sokolovna	1.12.2004	20	12.2.2006	43	+4
Veselí n. Mor.-zám. park	1.12.2004	6	25.12.2005	2	-1
Celkem/Total		223		398	

OKRES UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Lokality v intravilánech obcí

Bánov-škola, 7072, 287 m n.m.

1990/91: 24.11.1990 - 1 ex. na jedli (*Abies sp.*) (VJ)

Uherské Hradiště-Mařatice-hřbitov, 6970, 179 m n.m. Smrky a tůje
2005/06:

10.11.2005 - min. 20-22 ex., rozlet v 16:41-16:52 (GČ, TV)

26.11.2005 - min. 44-46 ex., rozlet v 16:20-17:00 (GČ, TV)

27.12.2005 - min. 43-46 ex., rozlet v 16:26-16:46 (GČ, TV)

5.2.2006 - min. 22 ex., rozlet v 17:23-17:45. Asi 3/4 stromů bylo vykáceno včetně obsazovaných (GČ, TV)

4.3.2006 - min. 19 ex., rozlet v 18:01-18:14 (GČ, TV)

16.3.2006 - min. 9 ex., rozlet v 18:18-18:28 (GČ, TV)

30.3.2006 - 2 ex., rozlet v 19:36-19:37 (GČ)

Lokality mimo intravilány obcí

Pitín-pastviny, 1,7 km od obce, 6973, 480 m n.m.

1997/98: 26. a 27.12.1997 - 1 ex. v hlohu (*Crataegus sp.*) (VJ)

26.2.1998 - kalousi nezjištěni (VJ)

OKRES VYŠKOV

Lokality v intravilánech obcí

Hostěrádky-Rešov, 6866, 203 m n.m.

2005/06:

zjištěno až 60 ex. (JA)

Otnice, 6966, 210 m n.m. Smrk

2005/06:

13.2.2006 - 6 ex. (MA)

Slavkov u Brna-fara církve Českobratrské husitské, 6867, 206 m n.m. Douglasky (*Pseudotsuga menziesii*). Všechny údaje MHr

2004/05: 28.-30.1.2005 - 22 ex.

2005/06:

28.-30.1.2006 - 16 ex.

18.-20.3.2006 - 3 ex.

16.-28.2.2006 - 5 ex.

28.-30.3.2006 – nezjištěni

OKRES ZLÍN

Lokality v intravilánech obcí

Napajedla-hřbitov, 6871, 200 m n.m. Tůje, smrky, listnaté stromy. Všechny údaje BL

2004/05: 15.11.2004 - kalousi nezjištěni

26.12.2004 - 19 ex. (tůje – 5, smrky – 14)

9.2.2005 - 24 ex. (tůje – 18, smrky – 6)

10.3.2005 - 9 ex. v tůjích

2005/06:

27.10.2005 - nezjištěn, čerstvé vývržky i stříkance

29.11.2005 - 18 ex. (túje – 11, smrky – 7)
 30.12.2005 - 21 ex. (túje – 10, smrky – 11)
 9.1.2006 - 19 ex. (túje – 6, smrky – 11, listnáče - 2)
 12.1.2006 - 30 ex. (túje – 20, smrky – 10)
 28.1.2006 - 24 ex. (túje – 3, smrky – 15, listnáče - 6)
 26.2.2005 - 10 ex. (túje – 5, smrky – 5)
 28.2.2006 - 13 ex. (túje – 9, smrky – 4)
 4.3.2006 - 11 ex. (túje – 8, smrky – 3)
 18.3.2006 - 7 ex. v tújích

Spytihněv-sportovní areál, 6870, 186 m n.m. Borovice, břízy

2005/06:

19.2.2006 - 20 ex. na borovicích, podle vývržků jsou zde celou zimu (BL)

26. a 28.2.2006 - kalousi nezjištěni (BL)

Lokality mimo intravilány obcí

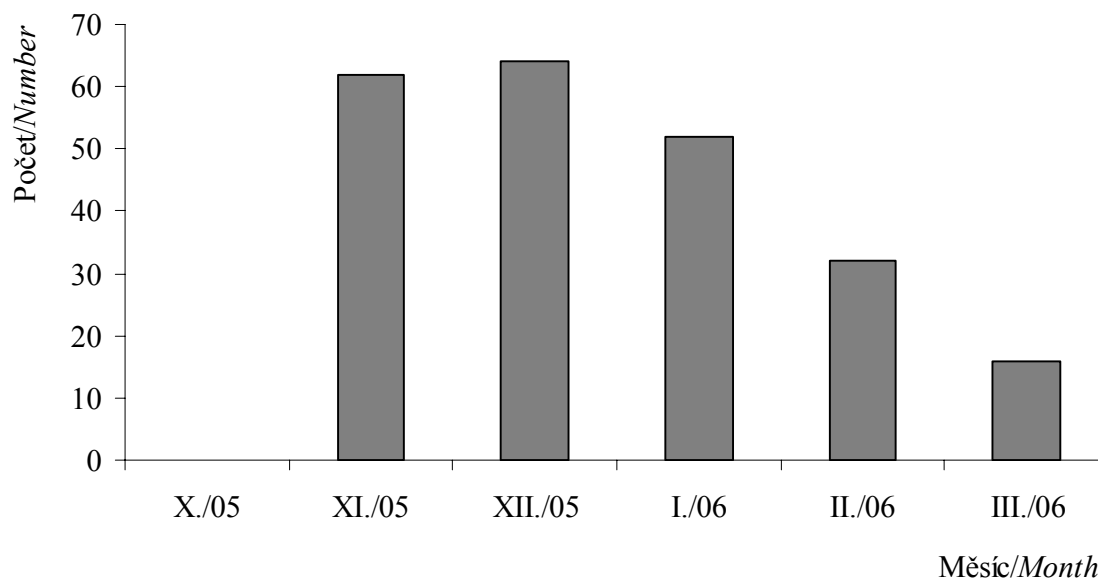
Malenovice-u řeky Dřevnice, 6771, 208 m n.m.

2003/04: 15.1.2004 - 1 ex. Zastižen pouze jednou (BL)

Vývoj početnosti kalousů ušatých na 2 pravidelně sledovaných shromaždištích v okresech Uherské Hradiště a Zlín je patrný z obr. 3. Výsledky mohou být mírně zkreslené tím, že pro lokalitu Uherské Hradiště-Mařatice-hřbitov chybí údaj z října, za lednový termín byl dosazen údaj z 5.2.2006 a za únorový ze 4.3.2006. Tab. 4 uvádí srovnání zim 2004/05 a 2005/06 pro vybraná shromaždiště v okresech Uherské Hradiště, Vyškov a Zlín.

Obr. 3. Vývoj početnosti kalousů ušatých na shromaždištích Uherské Hradiště-Mařatice-hřbitov (okres Uherské Hradiště) a Napajedla-hřbitov (okres Zlín) v zimě 2005/06

Fig. 3. The development of the number of Long-eared Owls at roosting places Uherské Hradiště-Mařatice-hřbitov (Uherské Hradiště district) a Napajedla-hřbitov (Zlín district) in the winter 2005/06

Tab. 4. Porovnání maximálních počtů kalousů ušatých na vybraných shromaždištích v okresech Uherské Hradiště, Vyškov a Zlín v zimách 2004/05 a 2005/06

Tab. 4. Comparison of the highest number of Long-eared Owls at chosen roosting places in the Uherské Hradiště, Vyškov and Zlín districts in the winters 2004/05 and 2005/06

Lokalita/Locality	Zima 2004/05		Zima 2005/06		Stupeň nárůstu/poklesu Stage of increase/decrease
	Winter 2004/05		Winter 2005/06		
	Datum Date	Počet Number	Datum Date	Počet Number	
Uh. Hradiště-Mařatice	21.2.2005	31	27.12.2005	43	+3
Slavkov u Brna-fara	28-30.1.2005	22	28-30.1.2006	16	-2
Napajedla-hřbitov	9.2.2005	24	12.1.2006	30	+1
Celkem/Total		77		89	

OKRES ZNOJMO

Lokality v intravilánech obcí

Božice-domov důchodců, 7163, 195 m n.m. Mnoho vhodných dřevin, využívány borovice lesní, tůje, smrky, douglasky, tis, nově skupina mladých jedlí

2005/06:

1.12.2005 - min. 40-50 ex. (JK) 18.2.2006 - 70-75 ex. (JK)

18.12.2005 - 24 ex., rozlet v 16:20-16:50 6.3.2006 - min. 56 ex. (JK)

(VŠ)

9.4.2006 - 4 ex. (JK)

11.1.2006 - min. 38-43 ex. (JK)

16.4.2006 - nezjištěn (JK)

28.1.2006 - min. 106 ex. (JK + 1)

Branišovice-Šlechtitelská stanice Hybritech, 7064, 194 m n.m. Borovice černé, břízy. Všechny údaje JK

2005/06:

27.11.2005 - 25 ex. (borovice ve dvoře - 23, břízy ve dvoře - 2, pod borovicemi u kotelny čerstvé vývržky. Údajně zde byli první jedinci pozorováni již začátkem října a počty se zvyšují

14.1.2006 - min. 24 ex. na borovicích ve dvoře, borovice u centrální kotelny nekontrolovány, areál je uzavřen

18.1.2006 - 15 ex. a 1 kalous pustovka na borovicích ve dvoře, borovice u centrální kotelny nekontrolovány, areál je uzavřen a je pravděpodobné, že zjištěný počet není úplný

22.1.2006 - min. 29 ex. a 1 kalous pustovka (borovice ve dvoře - 18 a pustovka, borovice u centrální kotelny - 11)

23.1.2006 - 1 kalous pustovka seděl na stejné větvi jako 22.1. a odletěl okamžitě stejným směrem

29.1.2006 - min. 22 ex. na borovicích ve dvoře

24.2.2006 - min. 28 ex. (borovice ve dvoře - 19, borovice u centrální kotelny - 9)

27.3.2006 - 5 ex. na solitérní borovici černé

Dolenice-před domem č.p. 11, 7064, 227 m n.m. Tůje

2005/06:

kalousi nezjištěni (JK)

Dyjákovice-centrum, 7263, 185 m n.m. Smrky, borovice u kostela a mateřské školy

2005/06:

30.10.2005 - kalousi nezjištěni (VŠ)

15.1.2006 - 33 ex. (VŠ, IV)

1.12.2005 - 39 ex., rozlet v 16:35-16:50

23.1.2006 - 47 ex., rozlet 17:05-17:44 (VŠ)

(VŠ, MV, VK)

8.2.2006 - 30 ex. (VŠ)

22.12.2005 - 14 ex. (VŠ, VK, RSt)

18.3.2006 - 21 ex. (VŠ)

Hrabětice-hřbitov, 7264, 195 m n.m. Smrky, tůje

2005/06:

25.1.2006 - 6 ex. ve dvou tůjích (VŠ)

Jaroslavice-náměstí, 7263, 189 m n.m. Vrba

2005/06:

28.2.2006 - 3 ex. (JM)

Jaroslavice-obecní úřad, 7263, 189 m n.m. Tůje na nádvoří

2004/05: 9.2.2005 - 8 ex. (JM)

2005/06:

28.2.2006 - 6 ex. (JM)

Jaroslavice-statek, 7263, 189 m n.m. Lípa

2005/06:

pol. února 2006 - min. 1 ex. (JM dle údajů místních občanů)

Ječmeniště-Jelení farma, 7262, 220 m n.m. Borovice

2005/06:

průběžně během zimy - 1-4 ex. (JKo)

Jiřice u Miroslavi-správní budova ZD, 7064, 198 m n.m. 3 skupiny borovic černých.

2005/06:

2.12.2005 - min. 25-30 ex. ve 2 skupinách borovic (JK)

6.12. 2005 - min. 35 ex. ve 2 skupinách borovic (JK)

13.1.2006 - kalousi nezjištění, pod stromy množství vývrzků, žádné však nebyly čerstvé (JK)

19.1. 2006 - kalousi nezjištění (JK)

Poznámka: Podle ústních sdělení jiných pozorovatelů se zde kalousi shromažďovali i před zimou 2004/05 – přesnější údaje však chybí. Skupinky kalousů byly zaznamenávány také na několika dalších místech v obci, např. v jehličnanech na návsi.

Křídlovky-č.p. 124, 7263, 190 m n.m. 2 velké smrky

2005/06:

24.1.2006 - 22 ex., rozlet v 17:09-17:25 (VŠ)

Miroslav-katolický hřbitov, 7063, 260 m n.m. Tůje, borovice, lípa, javor (*Acer* sp.)

2005/06:

kalousi nezjištění (JK)

Miroslav-nám. Svobody, 7063, 250 m n. m. 2 borovice lesní a smrk pichlavý na dvorku obytného domu č.p. 16 a smrk pichlavý na dvoře obchodního domu č.p. 18. Všechny údaje JK

2005/06:

23.2.2006 - min. 55-60 ex. na dvorku č.p. 16

7.3.2006 - 4 ex. na smrku na dvoře č.p. 18, prostor u č.p. 16 nekontrolován

11.3.2006 - min. 42 ex. (dvorek č.p. 16 – 38, smrk na dvoře č.p. 18 – 4)

19.3.2006 - 4 ex. na smrku na dvoře č.p. 18, dvorek u č.p. 16 nekontrolován

27.3.2006 - 3 ex. (dvorek č.p. 16 – 2, dvorek č.p. 18 - 1)

Poznámka: shromaždiště bylo zjištěno na základě telefonické informace správce objektu č.p. 16 po písemné výzvě v Miroslavském zpravodaji č.1/2006. Podle něj se kalousi na stromech na dvorku shromažďují již druhým rokem, v zimě 2004/2005 jich bylo údajně méně - cca 25 ex. V tomto mimohnízdním období se objevili v první polovině října 2005.

Miroslav-zámecký park, 7063, 250 m n.m. 4 skupinky (po 10-15 stromech) borovic černých, skupinka 4 mladých smrčků, 1 solitérní borovice černá (vzrostlý strom před hlavní vstupní bránou do zámku – u letního kina). Všechny údaje JK

2005/06:

23.2.2006 - min. 8 ex.

24.2.2006 - min. 24 ex. a 1 kalous pustovka (3 ze 4 skupin borovic - 15, smrčky- 4, solitérní borovice - 5 a zde také pustovka na horizontální větvi v horní třetině stromu asi 15 m

vysoko

27.2.2006 - 18 ex. a 1 kalous pustovka (2 ze 4 skupin borovic – 9, smrčky - 3, solitérní borovice - 6, zde také na stejné větvi jako 24.2. pustovka)

11.3.2006 - 4 ex. (1 ze 4 skupin borovic - 2, solitérní borovice – 2)

Znojmo-mateřská škola u Nové nemocnice, 7162, 290 m n.m. Borovice v zahradě

2005/06:

22.12.2005 - 24 ex. při rozletu (VK, RSt, VŠ)

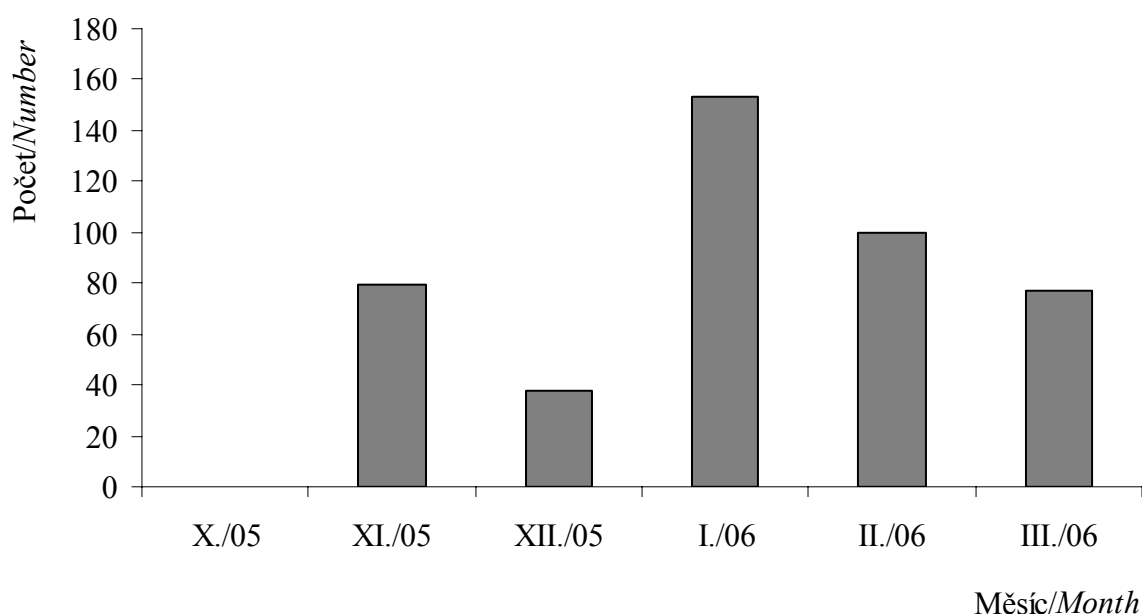
Žerotice-hospoda, 7062, 205 m n.m. 7 borovic

2004/05: 10.2.2005 - 15 ex. (JM)

Vývoj početnosti kalousů ušatých na 2 pravidelně sledovaných shromaždištích v okrese Znojmo je patrný z obr. 4. Výsledky mohou být mírně zkreslené tím, že pro lokalitu Božice-domov důchodců chybí údaj z října. Prosincové výsledky jsou zřejmě podhodnocené, protože byly použity jiné metody sčítání než v dalších měsících. Tab. 5 uvádí srovnání zim 2004/05 a 2005/06 pro vybraná shromaždiště.

Obr. 4. Vývoj početnosti kalousů ušatých na shromaždištích Božice-domov důchodců a Dyjákovice-centrum v zimě 2005/06

Fig. 4. The development of the number of Long-eared Owls at roosting places Božice-domov důchodců and Dyjákovice-centrum in the winter 2005/06

Tab. 5. Porovnání maximálních počtů kalousů ušatých na vybraných shromaždištích v okrese Znojmo v zimách 2004/05 a 2005/06

Tab. 5. Comparison of the highest number of Long-eared Owls at chosen roosting places in the Znojmo district in the winters 2004/05 and 2005/06

Lokalita/Locality	Zima 2004/05 Winter 2004/05		Zima 2005/06 Winter 2005/06		Stupeň nárůstu/poklesu Stage of increase/decrease
	Datum Date	Počet Number	Datum Date	Počet Number	
Božice-domov důchodců	30.1.2005	47	28.1.2006	106	+5
Braňšovice-šlecht.stanice	5.12.2004	19	22.1.2006	29	+2

Dyjákovice-centrum	27.2.2005	27	23.1.2006	47	+3
Hrabětice-hřbitov	14.2.2005	2	25.1.2006	6	+1
Jaroslavice-obecní úřad	9.2.2005	8	28.2.2005	6	-1
Jiřice u Miroslavi-ZD	29.1.2005	20	6.12.2005	35	+3
Křídlovky-č.p. 124	19.1.2005	4	24.1.2006	22	+3
Znojmo-matěrská škola	8.2.2005	13	22.12.2005	24	+3
Celkem/Total		140		275	

SOUHRNNÉ ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ

V okrese Brno-město byly sledovány v obou zimách 2 lokality s malým počtem kalousů. Při sčítání v zimě 2004/05 zde celkový počet kalousů zjištěný součtem maximálních počtů na obou lokalitách činil 8 ex., v zimě 2005/06 to bylo 18 ex. (tab. 1). Pouze dvě sledované lokality a nárůst o 10 ex. má jenom malou vypovídací hodnotu, kladem tohoto výsledku je, že se jedná o stejné, porovnatelné lokality. Rovněž z okresu Brno-venkov je jen málo údajů pro hodnocení situace. Evidováno je zde 12 lokalit, z toho však jen dvě jsou aktuálně obsazené. Podle dodatečně zasláných dat ze zimy 2004/05 činil součet maximálních počtů kalousů na obsazených lokalitách 12 ex., v zimě 2005/06 to bylo 58 ex. Jedná se o nárůst, nutno však dodat, že nejde o počty ze stejných, porovnatelných lokalit.

Výsledky ze tří okresů ležících ve střední části jižní Moravy, tj. Uherské Hradiště, Vyškov a Zlín, jsou hodnoceny souhrnně. Na území okresu Uherské Hradiště byli kalouši v zimě 2005/06 sčítáni jen na jedné lokalitě, a to pravidelně. Další v okrese evidované lokality (12) nebyly vůbec kontrolovány. V zimě 2004/05 tak činil součet maximálních počtů kalousů na 10 obsazených lokalitách 110 ex., v zimě 2005/06 bylo maximum na jediné sledované lokalitě 44 ex. Tyto údaje nelze srovnávat. Určitý obraz o situaci v okrese dávají pouze výsledky z jediné porovnatelné lokality (viz tab. 4), kde se zjištěné maximum zvedlo z 31 ex. v zimě 2004/05 na 43 ex. v zimě následující. V okrese Vyškov byly v zimě 2005/06 kontrolovány 3 obsazené lokality, ze zimy předcházející jsou k dispozici údaje ze 2 lokalit. Celkový počet kalousů zjištěný součtem maximálních počtů na lokalitách činil v zimě 2004/05 48 ex., zimě 2005/06 to bylo 82 ex. Výsledky z jediné porovnatelné lokality (viz tab. 4) ukazují naopak slabý pokles z maxima 22 ex. na 16 ex. Okres Zlín se ve výsledcích objevuje nově, kromě dat ze zimy 2005/06 pozorovatel zaslal dodatečně také výsledky ze zimy předešlé a 1 starší údaj (celkem 3 lokality). Jen jedna lokalita byla sledovaná pravidelně po obě zimy, další pouze v zimě 2005/06. Celkový počet kalousů zjištěný součtem maximálních počtů na lokalitách činil v zimě 2004/05 24 ex., v zimě 2005/06 50 ex. Výsledky z jediné porovnatelné lokality (viz tab. 4) ukazují nevýznamný nárůst z maxima 24 ex. na maximum 30 ex. Ve třech uvedených okresech bylo v zimě 2005/06 zaznamenáno 6 obsazených lokalit, 2 byly sledovány pravidelně: hřbitov v Uherském Hradišti-Mařaticích a hřbitov v Napajedlech. Průběh zimování je zachycen na obr. 3.

Přes svoji nedostatečnost plynoucí z malého počtu kontrolovaných lokalit ukazují výsledky z okresů Brno-město, Brno-venkov, Uherské Hradiště, Vyškov a Zlín, že počty zimujících kalousů byly v severní a střední části regionu jižní Moravy v zimě 2005/06 větší než v zimě předešlé, třebaže ne tak výrazně jako v dále komentovaných třech okresech jižní části regionu. Zimování kalousů zde mělo oproti nim odlišný průběh – v lednu a únoru, kdy byly na jihu jižní Moravy zjišťovány nejvyšší stavy, zde počty kalousů již klesaly. Mapování shromaždišť na území jmenovaných pěti okresů nebylo dostatečné, věnovalo se mu málo osob a lze předpokládat, že v oblastech s nadmořskou výškou pod 250 m n.m. zůstala řada shromaždišť neobjevena. Celkové počty kalousů zimujících v obcích tak mohly být podstatně vyšší.

V okrese Břeclav se stejně jako v předešlé zimě i v zimě 2005/06 podařilo velmi dobře zmapovat situaci. Z 25 lokalit (jedna mimo obce) evidovaných při sčítání v zimě 2004/05 bylo zkontrolováno 20 a na 14 byli kalouši zjištěni. Zaslány byly dodatečné údaje k 26 lokalitám -

jednak jde o nově nalezená shromaždiště, jednak o nové informace ke starším lokalitám. Evidováno je zde již 51 lokalit (6 mimo obce), z toho v zimě 2005/06 bylo obsazených 31. Celkový počet kalousů zjištěný součtem maximálních počtů na lokalitách činil v zimě 2004/05 385 ex., v zimě 2005/06 to bylo 691 ex. Na 13 porovnatelných lokalitách bylo v zimě 2004/05 zjištěno 374 ex., v zimě následující 485 ex., což je nárůst o 30 %. 51-100 kalousů při jedné kontrole se podařilo zjistit na 4 lokalitách, nad 100 ex. na jedné lokalitě. Zajímavé jsou dva údaje ze zimy 2004/05 dodatečně získané od myslivců. V obou případech vyplašili při prosincových naháňkách v lese zajímavé počty kalousů: v k.ú. Lednice na lokalitě Nejdek-Horní les 32 ex. v dubové mlazině a v k.ú. Valtice na lokalitě Boří les 20 ex. v borové mlazině. To dokazuje, že kalousi zimují i mimo intravilány obcí relativně početně, jenže se tam nesnadno hledají a většinou jsou objeveni náhodou. Průběh zimování v okrese Břeclav na třech pravidelně sledovaných lokalitách (obr. 1) má zcela standardní charakter s vrcholem v lednu a druhým nejvyšším počtem v únoru.

V okrese Hodonín byly provedeny kontroly na 21 lokalitách z celkového počtu 24 evidovaných v zimě 2004/05 (4 mimo obce) a na 18 byli zjištěni kalousi. Dále byly nalezeny dvě nové obsazené lokality, počet evidovaných lokalit tím vzrostl na 26, přičemž obsazených bylo 20. Celkové množství kalousů zjištěné součtem maximálních počtů na lokalitách činilo při sčítání v zimě 2004/05 258 ex., v zimě následující 503 ex., což je obdobně jako v okrese Břeclav počet výrazně vyšší. Výsledky z 15 porovnatelných lokalit ukazují nárůst o 78 %: z 223 ex. v zimě 2004/05 na 398 ex. v zimě 2005/06 (tab. 3). 51-100 ex. při jedné kontrole se podařilo zjistit na dvou lokalitách, nad 100 ex. na jedné lokalitě. Graf zachycující průběh zimování na šesti pravidelně sledovaných lokalitách (obr. 2) má stejně jako v okrese Břeclav standardní charakter, jenom vrcholem je posunut až do února a druhý nejvyšší počet připadá na leden.

V okrese Znojmo bylo z 19 lokalit evidovaných při sčítání v zimě 2004/05 (1 mimo obce) zkontrolováno 10, na 7 se zdržovali kalousi. Zaslány byly údaje ze 7 nových lokalit, přičemž 6 bylo obsazeno v zimě 2005/06. Počet evidovaných lokalit tím vzrostl na 26, aktuálně jich bylo obsazeno 13. Celkové množství kalousů zjištěné součtem maximálních počtů na lokalitách činilo v zimě 2004/05 141 ex., v zimě následující 335 ex. Výsledky ze 7 porovnatelných lokalit ukazují nárůst počtu zimujících kalousů o 96,4 %: v zimě 2004/05 bylo sečteno 140 ex., v zimě 2005/06 275 ex. (tab. 5). 51-100 ex. při jedné kontrole se podařilo zjistit na jedné lokalitě, nad 100 ex. rovněž na jedné lokalitě. V okrese Znojmo byly dvě lokality sledovány pravidelně s některými nedostatky (obr. 4). Průběh zimování měl opět standardní charakter s vrcholem v lednu a druhým nejvyšším počtem v únoru.

Druhé sčítání potvrdilo, že Břeclavsko, Hodonínsko a Znojemsko, tj. jih regionu jižní Moravy, poskytují kalousům nejatraktivnější oblasti k zimování. V těchto okresech vzbudilo sčítání kalousů na shromaždištích v obou sledovaných zimách také největší zájem pozorovatelů. Zjištěné výsledky tak podávají minimálně o stavu kalousů zimujících v obcích této části jižní Moravy vcelku objektivní výpověď.

O rozsahu sčítání a získaných informacích o všech shromaždištích kalouse ušatého z jižní Moravy a jednotlivých okresů během zim 2004/05 a 2005/06 podává ucelený obraz tab. 6. Celkový počet evidovaných lokalit vzrostl díky novým nálezům a novým informacím z 92 na 139. Nejvíce shromaždišť je evidováno v okrese Břeclav – 51, dále pak v okresech Hodonín a Znojmo stejný počet – 26. Z 92 lokalit evidovaných při sčítání v zimě 2004/05 (dříve známé a nalezené v této zimě) bylo obsazeno 42, neobsazeno 12 a nekontrolováno 38. Počet nekontrolovaných lokalit je sice vysoký, jenže vyjma okres Uherské Hradiště (10 lokalit) šlo vesměs o menší shromaždiště, shromaždiště již v zimě 2004/05 kontrolována jako neobsazená a shromaždiště mimo intravilány obcí známá z dřívějších dob.

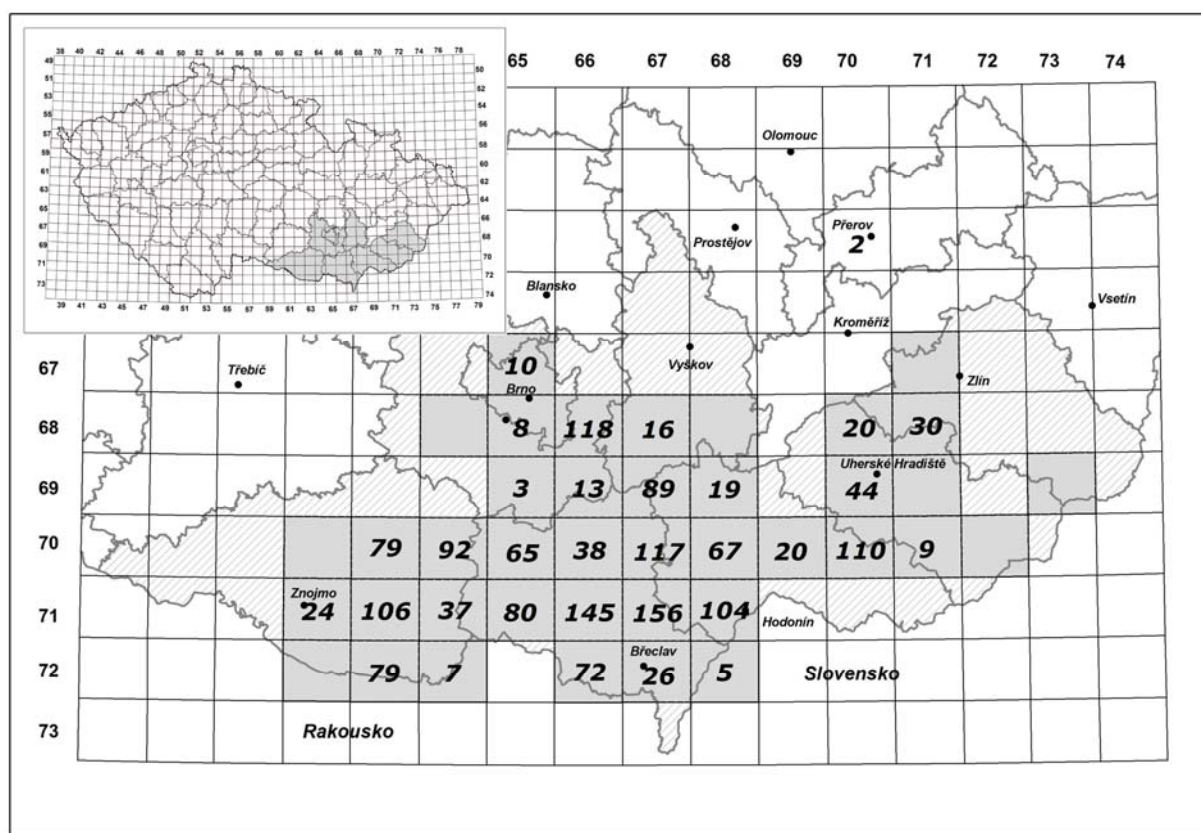
V zimě 2005/06 byli kalousi na jižní Moravě zaznamenáni na 75 lokalitách, což je o 21 % víc než v zimě předešlé, kdy byli zjištěni na 62 lokalitách. Nejvíce obsazených lokalit bylo

v okrese Břeclav, a to 31, následují okresy Hodonín s 20 a Znojmo se 14 lokalitami.

Ze 139 evidovaných lokalit jen 21 leží mimo obce a města a z toho jde ve 12 případech o starší data ze 70., 80. a 90. let minulého století, jeden případ je ze zimy 2003/04, 6 nových lokalit bylo evidováno v zimě 2004/05 a dvě nové lokality v zimě 2005/06. Rozložení 139 evidovaných shromaždišť v kvadrátové síti jižní Moravy ukazuje obr. 5. Čísla v jednotlivých kvadrátech vyjadřují součet maximálních počtů kalousů zjištěných na všech lokalitách daného kvadrátu v zimě 2005/06.

Obr. 5. Rozmístění všech evidovaných zimních shromaždišť (šedé kvadráty) kalousů ušatých a jejich celkový počet zjištěný součtem maximálních počtů na všech obsazených lokalitách v jednotlivých kvadrátech jižní Moravy v zimě 2005/06

Fig. 5. Localization of all recorded winter roosting places (grey squares) of Long-eared Owls and their total number obtained as sum of maximal numbers at all occupied localities in individual grid squares of South Moravia region in the winter 2005/06

Tab. 6. Počet evidovaných shromaždišť kalouse ušatého a počet zaznamenaných exemplářů v jednotlivých okresech jižní Moravy v zimě 2005/06 a srovnání se zimou 2004/05

Tab. 6. The number of known roosting places of Long-Eared Owls and the number of recorded birds in individual districts of South Moravia in the winter 2005/06 including comparison with the winter 2004/05

Okres <i>District</i>	Počet lokalit/ <i>Number of localities</i>				Počet kalousů <i>Nr. of birds</i>			
	Evidované v zimě 2004/05 <i>Recorded in winter 2004/05</i>			Nové <i>New</i>	Celkem <i>Total</i>		Počet kalousů <i>Nr. of birds</i>	
	Obsaz. <i>Occup.</i>	Neobs. <i>Unocc.</i>	Nekontr. <i>Uncont.</i>		Všech <i>All</i>	Obsaz. <i>Occupied</i>		
Brno-město	2	-	-	-	2	2	18	18
Brno-venkov	-	-	8	4	12	3	61	64

Břeclav	14	6	5	26	51	31	691	728
Hodonín	18	3	3	2	26	20	503	511
Uh. Hradiště	1	-	10	2	13	1	44	46
Vyškov	-	-	3	3	6	3	82	82
Zlín	-	-	-	3	3	2	50	50
Znojmo	7	3	9	7	26	13	359	367
Celk./Total	42	12	38	47	139	75	1808	1866
Výsledky ze zimy 2004/05 podle ŠKORPÍKOVÉ et al. (2005)								
<i>Results from the winter 2004/05 by ŠKORPÍKOVÁ et al. (2005)</i>								
Celk./Total	19	13	16	42	92	62	928	1058

Porovnání výškového rozložení sledovaných shromaždišť v zimě 2004/05 a 2005/06 je obsahem tab. 7. V obou zimách dávali kalouši jednoznačně přednost polohám do 250 m n.m. V polohách nad 250 m byl v obou zimách zaznamenán jen velmi nízký počet shromaždišť, který se v zimě 2005/06, kdy bylo sledováno více shromaždišť a zaznamenáno více sov, absolutně i relativně ještě snížil – z 5, tj. 8,1 % v zimě 2004/05, na 4, tj. 5,3 % v zimě 2005/06.

Tab. 7. Výškové rozložení zimních shromaždišť kalouse ušatého na jižní Moravě v zimách 2004/05 a 2005/06

Tab. 7. Altitude of the winter roosting places of Long-eared Owls in South Moravia in the winters 2004/05 and 2005/06

Nadmořská výška <i>Altitude</i>	Do 200 m	201-250 m	251-300 m	Nad 300 m	Celkem <i>Total</i>
2004/05	34	23	4	1	62
2005/06	43	28	3	1	75

Sečtením maximálních počtů kalousů zjištěných na všech lokalitách za celé sledované období 2005/06 dostaneme celkový počet 1808 ex. Při započtení reálných odhadů se celkový počet zvýší na 1866 ex. Rozdíl mezi těmito dvěma čísly je relativně malý a ukazuje, že pozorovatelé sčítali pečlivěji a přesněji než v zimě 2004/05, kdy bylo sečteno celkem 928 ex. s reálnými odhady 1058 ex. Pokud neporovnáváme odhady, byl celkový počet sov zjištěných v zimě 2005/06 značně vyšší než v zimě předcházející, a to o 94,8 %. Tab. 8 udává porovnání počtu kalousů, který byl zjištěn součtem maximálních počtů z vybraných shromaždišť v jednotlivých okresech jižní Moravy (tab. 1-5). V zimě 2004/5 činil 822 ex., v zimě 2005/6 1265 ex., tj. o 53,9 % více.

Tab. 8. Srovnání maximálních počtů kalousů ušatých z 13 pravidelně sledovaných zimních shromaždišť v jednotlivých okresech jižní Moravy v zimách 2004/05 and 2005/06

Tab. 8. The comparison of the highest number of Long-eared Owls from 13 regularly monitored winter roosting places in individual districts of South Moravia in the winters 2004/05 and 2005/06

Okres <i>District</i>	Počet srovnávaných lokalit <i>Nr. of localities comprised</i>	Počet kalousů/ <i>Nr. of Long-eared Owls</i>	
		2004/05	2005/06
Brno-město	2	8	18
Brno-venkov	nejdou porovnatelné lokality		
Břeclav	13	374	485
Hodonín	15	223	398
Uh. Hradiště	1	31	43

Vyškov	1	22	16
Zlín	1	24	30
Znojmo	7	140	275
Celkem	40	822	1265

Srovnání velikosti sledovaných shromaždišť v zimě 2004/05 a 2005/06 podává tab. 9. V obou zimách převažovala malá shromaždiště s počty do 10 sov, v zimě 2004/05 ovšem mnohem výrazněji. V zimě 2005/06 byla shromaždiště obsazena početněji, ve čtyřech případech dosáhlo zaznamenané maximum 100 ex. a více.

Tab. 9. Velikost zimních shromaždišť kalouse ušatého na jižní Moravě v zimě 2004/05 a 2005/06

Tab. 9. The size of the winter roosting places of Long-eared Owls in South Moravia in the winters 2004/05 and 2005/06

Počet ptáků <i>Nr. of birds</i>	do 10 ex	11-50 ex	51-100 ex.	nad 100 ex.	Celkem <i>Total</i>
Zima 2004/05	39	20	3	0	62
Zima 2005/06	33	32	7	3	75

Prezentované výsledky jednoznačně ukazují, že v zimě 2005/06 zimovalo v regionu jižní Moravy více kalousů ušatých než v zimě předcházející. Srovnání součtu maximálních počtů zimujících kalousů ze všech lokalit se součtem maximálních počtů z lokalit tradičních, pravidelně sledovaných, i pohled na velikostní kategorie zjištěných shromaždišť v obou srovnávaných zimách (tab. 9) ukazují, že zvýšení počtu jde na vrub jak větší obsazenosti jednotlivých lokalit, tak obsazování lokalit nových.

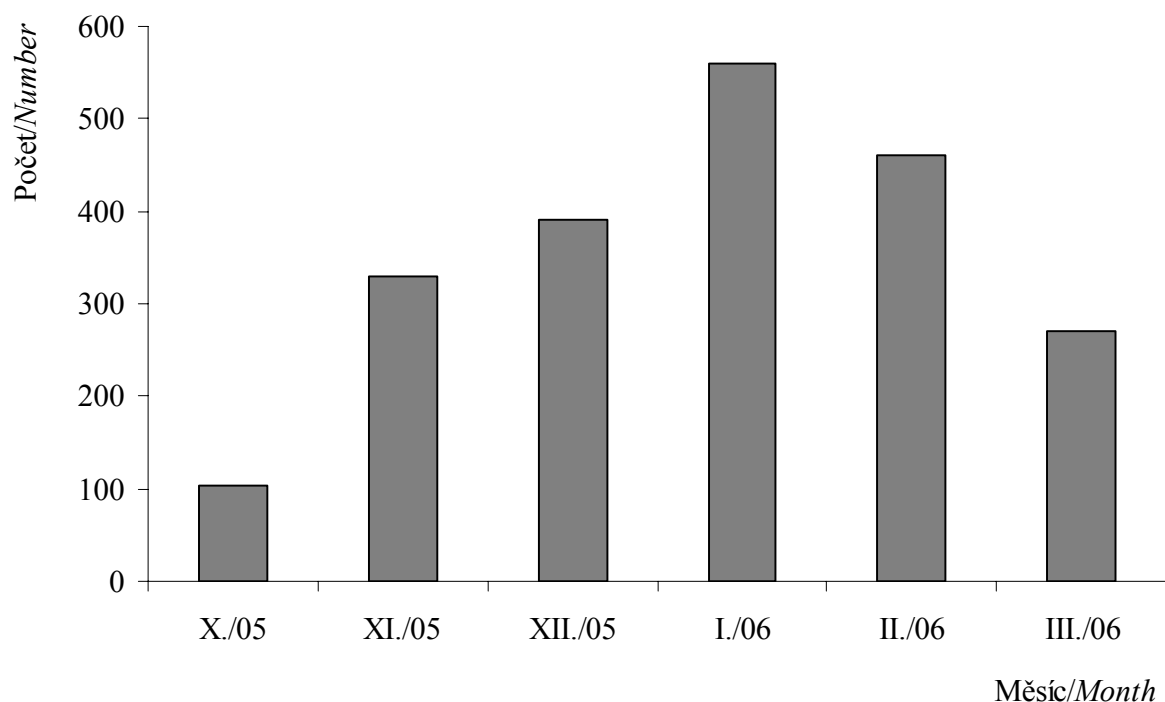
O výskytu kalousů na shromaždištích v měsíci září nedošla žádná zpráva. Říjnových kontrol bylo provedeno srovnatelně méně než v následujících měsících a první ptáci tak nebyli dobře podchyceni. Nejčasnější informace ze 4.10.2006 hovoří o pozorování 1 ex. na hřbitově v Hustopečích. Pak následují pozorování z lokalit Březí-hřbitov – 6 ex. 18.10.2005, Hodonín-Bažantnice – 7 ex. 21.10.2005 (10.10. nezjištěn), Lednice-zámecký park – 56 ex. 30.10.2005, Dubňany-škola – 1 ex. 31.10.2005 (19.10. nezjištěn), Kyjov-Mezi mlaty – 9 ex. 31.10.2005 a Prušánky-Novinky – 4 ex. 31.10.2005. Koncem října zůstávaly některé později obsazené lokality ještě bez kalousů: Napajedla-hřbitov - 27.10.2005, Dyjákovice-centrum – 30.10.2005. Přilet na zimoviště se jeví oproti zimě 2004/05 o několik dní pozdější. Naproti tomu odlet se podle dat z častěji sledovaných lokalit protáhl o několik dní až 2 dekády, což dokládají pozorování z 2. a 3. dekády března: Lednice-zámecký park - 14.3.2006 ještě 69 ex., Veselí nad Moravou-sokolovna - 17.3.2006 ještě 31 ex., Napajedla-hřbitov - 18.3.2006 7 ex., Dyjákovice - 18.3.2006 21 ex., Brno-Žabovřesky - 19.3.2006 3 ex., Strachotín-sklepy - 20.3.2006 7 ex., Hroznová Lhota - na 2 stanovištích 25.3.2006 13-15 ex., Telnice-hřbitov - 26.3.2006 5 ex., Klobouky-náměstí - 28.3.2006 4 ex. a Hodonín-Bažantnice - 30.3.2006 3 ex. (10.3. ještě 60 ex.). Dvě informace se týkají dokonce dubna: Božice-domov důchodců – 9.4.2006 4 ex. a Bohumilice - 16.4.2006 1 ex. Průběh zimování na jednotlivých shromaždištích měl ve většině případů standardní charakter, to znamená, že v říjnu se objevili první ptáci, jejich počet postupně rostl, během pravých zimních měsíců dosáhl vrcholu a pak, někdy s určitým zakolísáním, klesal, až během března ptáci postupně zmizeli. Zaznamenávány však byly i odchylné případy s pozdějším přiletem, dřívějším odletem a větším kolísání počtů. V několika případech ptáci shromaždiště obsadili, ale po určité době zmizeli všichni (Sokolnice-obora a Jiřice u Miroslavi) nebo většina z nich (Bohumilice, Sptyhnhnev-sportovní areál a Bzenec-hřbitov). Průběh zimování kalousů na jižní Moravě je patrný z obr. 6, graf je sestaven z údajů ze 13 pravidelně sledovaných lokalit z celého regionu

(obr. 1–4). Jde o reprezentativní vzorek shromaždišť složený ze 2 velkých (maxima nad 100 ex.), 10 středních a 1 malého (maxima do 10 ex.). Ojedinelá pozorování z měsíce dubna nejsou do grafu zanesena.

Obr. 6. Vývoj početnosti kalousů ušatých na všech 13 pravidelně sledovaných shromaždištích v jednotlivých okresech jižní Moravy v zimě 2005/06

Fig. 6: The development of the number of Long-eared Owls at all 13 regularly monitored roosting places in the winter 2005/06

V zimě 2004/05 nebyl získán žádný aktuální údaj o výskytu kalouse pustovky na zimních shromaždištích kalouse ušatého. V zimě 2005/06 se podařilo pozorovat pustovky na 6 lokalitách, z toho na jedné opakovaně 3-5 ex. (Rajhrad u Brna – MRHAČ 2006), na 3 opakovaně 1 ex. (Březí, Branišovice-Šlechtitelská stanice Hybritech, Miroslav-zámecký park), na jedné 4 ex. (Vlasatice) a na jedné 1 ex. (Drnholec). Všechna pozorování spadají do měsíců leden a únor, kdy se v regionu vyskytovalo nejvíce zimujících kalousů ušatých. Počet pustovek mezi kalousy zřejmě souvisí s touhou zimou s vysokou sněhovou pokrývkou, která se udržela místy až do konce března. Výskyt jednotlivých pustovek na zimních shromaždištích kalousů ušatých v tvrdých zimách zmiňuje i März 1965 in GLUTZ VON BLOZHEIM & BAUER 1994. Bylo zaznamenáno, že pustovky byly plašší než kalousi ušatí, na přiblížení člověka reagovaly dříve a odlétaly. V Drnholci pozorovatelé zjistili přespávání pustovky na stromě stranou od kalousů. V Branišovicích byla pustovka zastížena ve dvou termínech na stejné větvi téhož stromu. V miroslavském zámeckém parku bylo dvakrát zjištěno, že pustovka nesídlí na větvi stromu (borovice) jako kalous, ale tiskne se k ní podélně spodní částí těla obdobně jako když během dne odpočívá na zemi.

Na shromaždištích kalousů ušatých bylo zaznamenáno nocování některých denních druhů ptáků, a to hrdličky zahradní (*Streptopelia decaocto*), kosa černého (*Turdus merula*) a vrabce domácího (*Passer domesticus*). Hrdlička zahradní zaletuje na společná nocoviště ještě před západem slunce a tak se s kalousy krátce „potkává“. V Blatničce byl dne 18.2.2006 zaznamenán větší počet hrdliček ve skupině 10 menších smrků u kostela, z nichž při rozletu vyletovali kalousi. Při rozletu dne 7.1.2006 v Novém Poddvorově vyletovali kalousi ze

skupiny smrků, větší část jich pak usedala na borovice černé v sousedství, nocoviště hrdliček. V zimě 2004/05 v Karlíně-parku nocovaly hrdličky zahradní na borovicích černých v sousedství smrku pichlavého, kde se zdržovali kalousi. Kos byl na stromech, kde se přes den ukrývají kalousi, zjištěn dvakrát: v Hodoníně-Bažantnici, kdy 1 ex. nocoval ve spodní části tůje, ze které vyletovali při rozletu kalousi (neobvyklé nocoviště na této lokalitě, jinak byli vždy zaznamenáni na dubech a borovicích) a v Uherském Hradišti-Mařaticích. Na lokalitách Čejkovice-park, Karlín-park, Nový Poddvorov a Prušánky se kromě stromů obsazených kalousy nachází větší počet jehličnanů a hustších keřů, které k nocování využívají hejna vrabce domácího. Nikdy však nenocovali na dřevinách obsazených sovami ani v jejich bezprostředním okolí. Nejbližší smrk, kterého využívali, byl od smrků obsazených kalousy vzdálený cca 50 m (lokalita Prušánky).

Shromaždiště v intravilánech obcí jsou situována převážně do jejich okrajů, někdy však kalousi obsadí i stromy hlouběji uvnitř zástavby. Příkladně v okrese Hodonín byla z 22 evidovaných shromaždišť pouze 4 lokalizována hlouběji uvnitř zástavby. 18 (81,8 %) se nacházelo přímo v okrajových částech obcí, to znamená, že kalousi při odletu nepřelétnou více než jednu řadu domů, zahrady nebo parkovou zeleň a jsou ve volné krajině. Započtena byla i shromaždiště v malých obcích, která se skládají z pouhé jedné ulice. Při výběru stanoviště se kalousi nevyhýbají ani rušným místům s pohybem osob a automobilů. Zajímavý je případ z Blatnice pod sv. Antonínkem, kde se sovy přesunuly ze hřbitova v centru, který využívaly několik předešlých zim a ještě na počátku zimy 2005/06, o cca 100 m dál na ještě rušnější místo před vchod do obchodního domu. Přitom na hřbitově se neprováděl žádný zásah do zeleně ani žádné úpravy. Obdobně v Mutěnicích se kalousi objevili v centru obce, třebaže lesík u hřbitova, obsazený jedním ex. v zimě 2004/05, by na první pohled poskytoval vhodnější podmínky. Shromaždiště kalousů např. v Hodoníně-Bažantnici, Dubňanech, Čejkovicích či Dyjákovicích se taktéž nacházejí na rušných místech nad chodníky a v blízkosti budov. Na lokalitě Znojmo-mateřská škola u Nové nemocnice se uživatelé pozemku již několik sezón snaží sovy vypudit, veškeré metody, např. akustické plašení, prořezání stromů nebo instalace ultrazvukových plašičů, však zatím selhaly. Z toho je patrné, že klid není jako kritérium výběru zimního shromaždiště pro kalouse prioritní. Významnější roli snad hraje bezpečí před predátory.

Velikost shromaždišť v obcích je co do počtu a rozmístění obsazených stromů na jednotlivých lokalitách značně rozdílná. Může jít o pouhý jeden strom, jako je tomu např. v Brně-Žabovřeskách na ul. Zeyerova (smrk pichlavý) či v Pouzdřanech na hřbitově (smrk), nebo o malou skupinu stromů - např. v Násedlovicích tvoří shromaždiště tři smrky před rodinným domem, v Křídlovkách u domu č.p. 124 dva smrky. Ve většině případů se na lokalitě nachází více stromů, často i různých druhů. Největší shromaždiště zahrnují několik různě vzdálených stromů a jejich skupin, které jsou během jednotlivých zim využívány v různé míře, např. v Prušánkách byly v zimě 2004/05 obsazeny dvě skupiny stromů a v zimě 2005/06 čtyři skupiny stromů, a to 2 tůje, 2 smrky, 2 z 5 smrků a 2 smrky v linii dlouhé asi 200 m. Z některých obcí (Kyjov, Hroznová Lhota, Jaroslavice, Miroslav aj.) se sešly údaje o několika shromaždištích, pak je na zvážení daného pozorovatele, zda jednotlivá shromaždiště posoudí jako samostatné lokality nebo je zahrne pod lokalitu jedinou.

Při výběru stromů na shromaždištích v obcích dávají kalousi vcelku jednoznačně přednost jehličnanům, kde jsou méně nápadní a upozorní na svou přítomnost až množstvím vývržků a trusu. Ze 118 evidovaných lokalit v obcích přiložili pozorovatelé ke 104 informace o obsazených dřevinách, z čehož v 79 případech (76 %) se jedná čistě o jehličnany, v 10 (9,6 %) o listnaté stromy a v 15 (14,4 %) o jehličnany i listnáče, kdy častěji a více ptáků bylo zastíženo na jehličnanech. Kalousi mají při výběru konkrétního druhu stromu zřejmou snahu uniknout při denním odpočinku pozornosti. To dokládá rozbor obsazovaných druhů dřeviny na shromaždištích v obcích: v 50 případech kalousi využívali smrky (*Picea* sp., *Picea abies*,

Picea pungens), ve 47 tůje (*Thuja* sp., *Thuja occidentalis*, *Thuja plicata*), ve 21 borovice (*Pinus* sp., *Pinus sylvestris*, *Pinus nigra*), ve 4 tisy (*Taxus* sp., *Taxus baccata*), ve 2 jedle (*Abies* sp.) a douglasku (*Pseudotsuga menziesii*), ve 14 případech břízy (*Betula* sp.), ve 4 lípy (*Tilia* sp.), ve 2 vrby (*Salix* sp., *Salix x sepulcralis*) a v 1 případě obsadili topol (*Populus* sp.), lísku (*Corylus* sp.), dub letní (*Quercus robur*), jerlín japonský (*Sophora japonica*), akát (*Robinia pseudoacacia*), javor (*Acer* sp.) a listnáče bez uvedení druhu. Relativně často kalousi využívají listnaté stromy do plného opadu listů, poté se stěhují do jehličnanů.

Shromaždiště mimo intravilány obcí bylo zaevidováno 21, z toho u 20 jsou k dispozici informace o dřevinách. Rovněž zde dávají kalousi přednost neopadavým jehličnanům (15 lokalit) - na 8 lokalitách bylo shromaždiště situováno do borové mlaziny (tyčoviny) v lesích a lesících, shromaždiště bylo nalezeno i v mladé smrčíně, v osmdesátileté smrčíně, v borovém lesíku, na borovici v lese, na borovicích u památníku, na tůji u božích muk a na tůjích, smrcích a borovicích v oboře. Na 5 lokalitách byli kalousi pozorováni na opadavých dřevinách, a to v dubové mlazině, v lese v nízkém porostu stromů a keřů, na jednotlivých modřínkách v dvacetileté bučině, v polním remízku s podrostem a na pastvině v hlohu.

SUMMARY

In the winter 2005/06, monitoring of chosen winter roosting places of Long-eared Owls was carried out in South Moravia. As opposed to the winter 2004/05, this research was focused on regular counting birds and 8 terms were recommended. The results are given in tab. 1-9 and fig. 1-6. In total, 139 localities were checked (21 of them were situated in an open landscape), 75 of them were occupied. Most of them (71, e.g. 94.7 %) were situated at an altitude of less than 250 m. The highest number of birds roosted at one locality was less than 10 at 33 localities, between 11 and 50 at 34 localities. At 3 localities more than 100 owls were recorded during one visit. Altogether, 1808 Long-eared Owls were found in the whole region (it is the sum of all the highest recorded numbers at all roosting places during the time of monitoring), e.g. 194.8 % of the number recorded in the winter 2004/05 (928 ind.). The first birds occurred at roosting localities in October, their numbers increased during November and December to reach their peak in January or February and disappear in the course of March.

Surprisingly, Short-eared Owls (up to 5 birds) were recorded at 6 roosting places of Long-eared Owls, all in January and February. Some were observed repeatedly. This phenomenon can be connected to a hard winter with a large amount of snow covering the area for so long.

LITERATURA

- ANONYMUS, 2005: Kalous ušatý. Sčítání na vybraných shromaždištích v zimě 2005/06. *Crex* 25: 27 – 28
- GLUTZ VON BLOTZHEIM U.N. & BAUER K. (eds.), 1994: Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Bd. 9. Columbiformes-Piciformes. 2. vydání. AULA – Verlag GmbH. Wiesbaden
- PRUNER L. & MÍKA P., 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. *Klapalekiana* 32: 1-175
- MRHAČ R., 2006: Kalous ušatý (*Asio otus*) a kalous pustovka (*Asio flammeus*) v areálu Benediktinského kláštera v Rajhradě v r. 2006. *Crex* 26: 11-12
- SCHAUER J., KUBIŠTA Z. & KOUBEK P., 1988: Příspěvek k poznání složení potravy kalouse ušatého (*Asio otus* L.) ze dvou odlišných typů zimovišť. *Sovy* 1986 - Sborník z ornitologické konference Přerov 14. a 15.11.1986. SÚPPOP Praha, OVM J.A.Komenského a MOS Přerov: 157-164
- ŠKORPÍKOVÁ V., ZAŇÁT J., KLEJDUS J. & BERKA P., 2005: Kalous ušatý (*Asio otus*) a jeho zimní shromaždiště na jižní Moravě. *Crex* 25: 9-26
- ZUNA-KRATKY T., KALIVODOVÁ E., KÜRTHY A., HORAL D. & HORÁK P., 2000: Die Vögel der March-Thaya-Auen im österreichisch-slowakisch-tschech. Grenzraum. Deutsch Wagram